VEDLEGG TIL REVISJONSRAPPORT

Vedlegg 1 – Side 1
Nummerert brev nr. 1 (med vedlegg) til kontrollutvalet- datert 17.02.11
Vedlegg 2 – Side 19
Brev frå Nordea til kommunerevisjonen - datert 11.03.11
Vedlegg 3 – Side 21
Internt notat frå stabssjef i Sykkylven kommune – datert 23.10.08
Vedlegg 4 – Side 24
E-post frå Nordea til kommunalsjef – datert 23.10.08
Vedlegg 5 – Side 26
E-post frå stabssjef til Nordea og Sparebanken Møre – datert 23.10.08
Vedlegg 6 – Side 27
Tilbod renteswap frå Sparebanken Møre – datert 24.10.08
Vedlegg 7 – Side 28
Tilbod renteswap frå Nordea – datert 24.10.08
Vedlegg 8 – Side 29
Negativt svar frå stabssjef til Nordea – datert 31.10.08
Vedlegg 9 – Side 30
Positivt svar frå stabssjef til SBM – datert 31.10.08
Vedlegg 10 – Side 32
E-post frå Nordea som reaksjon på negativt svar – datert 31.10.08
Vedlegg 11 – Side 34
Oppdatert tilbod frå SBM som reaksjon på positivt svar – datert 31.10.08
Vedlegg 12 – Side 35
Swap-avtale mellom kommunen og Nordea - kontraktsdato 03.11.08
Vedlegg 13 – Side 39
Swap-avtale mellom kommunen og Nordea - kontraktsdato 13.02.09
Vedlegg 14 – Side 46
Internt notat frå stabssjef - datert 04.03.08
Vedlegg 15 – Side 49
E-post frå Nordea - datert 03.11.08
Vedlegg 16 – Side 52
Brev frå kommunen sin advokat til Nordea – datert 12.05.11

Vedlegg 1

Kommunerevisjonsdistrikt nr. 3
i Møre og Romsdal IKS

Vår sakshandsamar: Kurt Løvoll

Vår dato: 17.02.2011
Dykkar dato:
Vår referanse:
Dykkar referanse:

Kontrollutvalet i Sykkylven kommune
v/Sunnmøre Kontrollutvalsekretariat IKS
Postboks 7881 Spjelkavik
6022 Ålesund

Gjeldsforvaltning og brot på finansreglement med vidare – Innberetning - Brev nr. 01/2011.

I medhald av forskrift om revisjon § 4, nr. 3, vil kommunerevisjonen melde til kontrollutvalet om forhold knytt til gjeldsforvaltninga i Sykkylven kommune. Det er i hovudsak 4 punkt saka gjeld:

1. Brot på Sykkylven kommune sitt finansreglement.
2. Brot på krav om eigenkompetanse i ny finansforskrift.
3. Kommunelova §52, nr. 3 om forbod for kommunane mot å ta vesentleg finansiell risiko.
4. Krav til informasjon til kommunestyret.

Innleiing
I møte i kontrollutvalet 9. mars 2010 vart Sykkylven kommune si handtering av gjeldsforvaltning eit tema. Bakgrunn for det var følgjande førespurnad frå kontrollutvalet:

> *Kontrollutvalet vil at rådmannen til neste møte orienterer om kva denne rente-swapen inneber av vilkår, om økonomiske resultat av denne forvaltninga, og om forvaltninga er i samsvar med forskrift om finansforvaltning og lokale retningsliner for finansforvaltning.*

Rådmannen v/kommunalsjef gjorde i møtet munnleg greie for handteringa i kommunen.

Ved rekneskapsavslutninga for 2009 (ferdig handsama i kommunestyret 28.06.2010) vart det i note nr 6 (vedlegg 1) opplyst om finansielle derivat som kommunen hadde inngått avtale om i desember 2009.

Kommunerevisjonen har ut frå punkta over funne grunn til å gjere ei vurdering av økonomiske konsekvensar over tid på desse avtalane, samt sjølv gjere ei vurdering av om transaksjonane var innanfor dei rammene som reglement og regelverk opna for. Når det gjeld økonomiske konsekvensar og rekneskapstekniske spørsmål, legg revisjonen til grunn at dette blir handsama i tilknyting til avlegging av rekneskapen for 2010.

Om finansielle instrument i Sykkylven kommune:

Rentebyteavtale
Blir og omtala som "renteswap". Denne er å rekne som eit finansielt derivat då instrumentet i seg sjølv ikkje medfører kjøp eller sal av eit underliggjande aktiva/passiva. Ein renteswap er ein avtale om bytte av rentebinding. Ein renteswap kan fungere som ein fastrenteavtale ved at kommunen i utgangspunktet betalar flytande rente på eit lån. Ved swap-en blir ein einige om at kommunen mottek flytande rente frå avtaleparten og betaler fastrente til same avtalepart.

Opsjon på rentebyteavtale
Blir og omtala som "swapsjon". "Swapsjonen" er og eit finansielt derivat. Dette derivatet er rekna for å vere komplisert då det og er eit opsjonselement med.
Kjøp av ein slik opsjon kan vere ei form for sikring av underliggjande gjeld ettersom kommunen kjøper seg ein rett til i framtida å velje å gå inn på ein swap som medfører ei fast rente for kommunen – dette er det same som å kjøpe seg eit rentetak.
Sal av ein slik opsjon kan derimot ikkje åleine vere sikring av gjeldsutgifter, då ein gir frå seg høvet til å fastsetje renta i framtida til den som kjøper opsjonen. Ein har med andre ord skaffa seg eit slags rentegolv (minimumsrente). Kommunar bør som hovudregel unngå sal av opsjonar.[1]

Hovudtrekk i Sykkylven kommune
I samband med budsjettsaldering for 2010 selde Sykkylven ein swapsjon til Nordea. Innhaldet i avtalen er at Sykkylven kommune fekk ei lågare rente i dei to første åra mot ei forplikting ved å utstede ein opsjon på ein rentebytteavtale som startar om 2 år og varar i 8 år (swapsjon) med høgare rente. Sykkylven kommunen har mao. redusert renteutgiftene tidleg i perioden, mot ei auke i forventa renteutgifter seinare i perioden. Avtalen gjeld renter knytt til 181,2 mill. kroner.

Tilsvarande sal av slikt finansielt derivat er gjort for 78,5 mill. kroner (Nordea kan krevje høg fastrente frå feb 2014 - feb 2020), og det vart og selt eit derivat som gjeld 177 mill. kroner. Dette siste derivatet var ein såkalla multikansellerbar avtale.

I notat frå Gabler Wassum as (vedlegg 2), blir det gjort nærare greie for avtalane.

GJENNOMGANG OG VURDERING

Finansreglemenetet
Det er kommunestyret som gjennom finansreglementet set rammer for tilletne finansielle instrument. I finansreglementet som var gjeldande i Sykkylven kommune ved avtaletidspunkta for dei aktuelle derivata, går det fram at:

> *Kommunen sin finansforvaltning skal drivast slik at kommunen berre vert utsett for minimal risiko.*

Reglementet opnar ikkje for at kommunen skal kunne drive med handel i finansielle derivat.

[1] Jf. *Veileder til Finansforvaltning i kommunesektoren*, KS 2008

V-1

Kommunestyret i Sykkylven vedtok i desember 2010 nytt reglement. Det nye reglementet opnar heller ikkje for denne type derivathandel.

Det er kommunerevisjonen si vurdering at både opphavlege rente-swaper og handel med swapsjonar inneber brot på tidlegare og noverande finansreglement i Sykkylven kommune.

Finanforforskrifta og krav om eigenkompetanse
I ny finansforskrift går det fram av §3 eit krav om at kommunen skal ha kompetanse til å utøve finansforvaltninga i tråd med reglementet. Dette inneber eit krav om å kunne:

> *foreta faglig kvalifiserte vurderingar av finansiell risiko og den løpende finansforvaltningen, og kompetanse til å kontrollere om forvaltningen utøves i tråd med finansreglementet, kommunelovens regler og reglene i denne forskrift.*[2]

I møtet i kontrollutvalet 9. mars 2010 vart det ikkje delt ut skriftleg materiale i samband med orienteringa. Revisjonen var i møtet i samband med ei anna saka, og har notert at rådmannen v/kommunalsjef i møtet hevda at dette var produkt utan risiko. Vi har vidare notert at dette vart vurdert på same måte som fastrenteavtalar.

I møte med administrasjonen 22.12.2010 fekk vi opplyst at kommunen hadde sett på dette som rentebinding fram til at vi i dette møtet gjorde dei merksam på at dette var noko anna – sal av rentegolv.

Dette er etter vår vurdering døme på at ein ikkje forstod kompleksiteten i slik derivathandel. Det er etter vår vurdering ikkje vanleg at kommunar har kompetanse til å drive med handel av slike kompliserte finansielle derivat. Vi vurderer det slik at dette og gjeld Sykkylven kommune, og revisjonen meiner difor at dette gir eit brot med finansforskrifta sitt krav om eigenkompetanse.

Kommunelova og forbod mot å ta vesentleg finansiell risiko
I Kommunelova §52, nr. 3 går det fram at:

> *Kommuner og fylkeskommuner skal forvalte sine midler slik at tilfredstillende avkastning kan oppnås, uten at det innebærer vesentlig finansiell risiko, og under hensyn til at kommunen og fylkeskommunen skal ha midler til å dekke sine betalingsforpliktelser ved forfall.*

Det er kommunestyret som gjennom finansreglementet skal setje grensene for kva ein skal rekne for å vere vesentleg finansiell risiko. Kva som er vesentleg finansiell risiko må sjåast i samanheng med kommunen si evne til bere risiko, dvs. tap jf. merknad i ny forskrift. Vidare står det i forarbeida til kommunelova at:

> *Kravet om at man ikke skal eksponere kommunen for vesentlig finansiell risiko må imidlertid leses strengt.*

I vårt brev datert 16.11.2010 (vedlegg 4) bad vi om rådmannen si vurdering av transaksjonane med swapsjonar i høve til finansiell risiko. Dette spørsmålet tok vi opp att i brev datert 07.01.2011 (vedlegg 6). Brevet frå rådmannen datert 12.01.2011 (vedlegg 7) gir ikkje ei slik vurdering.

[2] Jf. merknader til forskrifta

I høve til forbodet mot vesentleg finansiell risiko vurderer revisjonen det slik at kommunen på dette punktet kan ha handla i strid med kommunelova.

Krav til forsvarleg utgreiing
Revisjonen har undersøkt budsjettdokument og sakspapir knytt til budsjettsaka. Vi har vidare sett på rekneskap med notar og budsjettrapportar. Vi har og bedt rådmannen om å oversende eventuell annan dokumentasjon som kan vise kva informasjon kommunestyre og formannskap har fått. Vi har fått stadfesting på at det ikkje er nokon annan dokumentasjon enn det som går fram i budsjett- og rekneskapssakene. I vedlegg 3 går det fram det vi har funne av skriftlig materiale.

Ut frå det vi finn går det ikkje fram nokon stad at kommunestyret har blitt opplyst om at dette krev ei endring av finansreglementet i Sykkylven kommune.

Vidare er avtalane innretta slik at ein får ein fordel no mot å måtte betale ei høgare rente seinare enn det marknaden tilseier. Dette inneber i prinsippet eit låneopptak for kommunen. Det er to vesentlige problemstillingar knytt til dette: For det første er det berre kommunestyret som eksplisitt kan vedta låneopptak, og for det andre er det strenge vilkår for kva lånemidlar kan nyttast til. Transaksjonen kan difor etter vår vurdering innebere eit brot på kommunelova §50. Vi kan ikkje sjå at desse problemstillingane er opplyst til kommunestyre/formannskap.

Det går ikkje fram nokon stad at det er høg risiko knytt til handel med slike derivat. Tvert i mot vart det m.a. i kontrollutvalet opplyst om at det ikkje var nokon risiko. Dette syner at ein ikkje har forstått instrumentet (jf. tidlegare avsnitt om krav om eigenkompetanse).

Kommunestyret må sjølv vurdere om dei har fått god nok informasjon i denne saka.

Note til rekneskapen (vedlegg 1) er det som kanskje seier noko rett om avtaleinnhaldet, men dette er etter vår vurdering ikkje tilstrekkeleg, og det er og slik at denne var lagt fram etter at avtalane allereie var inngått.

Litt historikk om handsaming frå hausten 2010.
I løpet av hausten 2010 bad kommunerevisjonen ei rekkje gonger om å få oversendt dokumentasjon på desse derivata frå Sykkylven kommune. Etter ein førebels gjennomgang av det oversendte materiale sendte revisjonen brev til kommunen 16.11.2010 (vedlegg 4). I brevet tok vi opp følgjande:

- Jf. kompleksitet i produkta bad vi om å få opplyst om kommunen hadde rådført seg med nokon (i tilfelle kven) for å sikre at avtalane var balansert for Sykkylven kommune, og eventuelt om det var gjennomført konkurranse for å sikre dette.

2

V-1

- Jf. kommunelova §52 om forbodet mot å ta vesentleg finansiell risiko, bad vi om rådmannen si vurdering i høve dette, m.a. i høve til operasjonell risiko.
- Vi bad og om ei vurdering av innhald i ny avtale.

Ut frå kompleksiteten i avtalane bad vi samstundes Gabler-Wassum as (GW) om ei nærare vurdering av verdiar/latente forpliktingar mv. i 3 opsjonsavtalar.

I notat datert 21.12.2010 (vedlegg 2) konkluderte GW med at det samla latente tapet på opsjonane pr. medio desember utgjorde 11,3 mill. kroner. GW gjorde også greie for opsjonane der 2 var av typen Europeisk, og ein av typen Bermuda. Begge typane er kompliserte finansielle derivat.

Ut frå verdisetjinga tok revisjonen straks kontakt med Sykkylven kommune og det vart halde eit møte 22.12.2010. Referat frå dette møtet ligg ved (vedlegg 5).

I møtet bad revisjonen om å bli halden orientert om utviklinga i saka. Vi ga kommunen råd om å knyte til seg kompetanse. Vi peika vidare på at ein saman med kompetanse kunne ta kontakt med motparten (Nordea) på eit høgare nivå en seljar for å finne ei løysing. Vi vurderte det slik at det som var gjort var i strid med reglementet, og sannsynlegvis også i strid med forbodet mot å ta vesentleg finansiell risiko. Dette burde motparten etter vår vurdering kanskje vore merksam på. I etterkant har vi blitt gjort merksam på at den eine avtalen (med estimert positiv verdi på kr 300.000 for Sykkylven kommune) har blitt avslutta. Beløpet er så vidt vi kjenner til ikkje kome til utbetaling til kommunen. Vi har forstått det slik at grunngjevinga for avslutninga har vore at avtalen ikkje var i tråd med finansreglementet.

Med unntak av eit telefonmøte 23.12.2010 og telefonsamtale i romjula, tok ikkje kommunen etter dette kontakt med kommunerevisjonen. Vi sendte difor 07.01.2011 eit brev (vedlegg 6) til kommunen der vi viste til møte og tidlegare brev og repeterte spørsmåla i tidlegare brev. I brevet bad vi i tillegg om at kommunen gjorde greie for verdiar (eventuelt forpliktingar) i desse derivata mtp. føring i rekneskapen som omløpsmiddel/kortsiktig gjeld, eventuelt potensiell gevinst/tap ved terminering av kontraktane. Vi bad og om å få opplyst om Nordea fekk oversendt reglement då avtalane vart inngått. Til slutt tilbaud vi oss å stille på eit møte om det var ønskjeleg.

Revisjonen mottok svar på dette i brev datert 12.01.2011 (vedlegg 7).
I brevet syner kommunen til møte i kontrollutvalet 09.03.2010, og det går fram at rådmannen ikkje kan sjå anna enn at det vart gitt ei fullgod orientering av rådmannen v/kommunalsjef i kontrollutvalsmøte. Sidan revisjonen var til stades i dette møtet, meiner rådmannen at dette hadde vore førelagt revisjonen på fullgod måte.

Revisjonen registrerer at rådmannen meiner at det er gjeve ei fullgod orientering i kontrollutvalet av ein medarbeidar som overfor revisjonen har gjort det klart at han på det tidspunktet ikkje visste konsekvensane av å selje eit slikt produkt, noko som og uttale i media og seinare møter stadfestar.

Vi registrerer vidare at rådmannen meiner at ei slik orientering i kontrollutvalet er det same som å leggje saka fram for revisjonen. Revisjonen vurderer det slik at saka burde vore lagt fram for revisjonen før ein i utgangspunktet juridisk bindande avtale vart skriven – spesielt når avtalen gjaldt ein type produkt som det ikkje var dekning for i reglementet for kommunen, og som i tillegg er eit komplisert finansielt derivat som ein skal ha god kompetanse for å forstå. Revisjonen er uavhengig instans når det gjeld finansreglementet i kommunen, og dersom ein vil gjere endringar i reglementet må uttale frå uavhengig instans innhentast.

Vidare hevdar rådmannen at utforming av note var diskutert med kommunerevisjonen før noten vart laga. Dette er etter vår vurdering feil, og noten var så vidt vi kjenner ikkje tema hjå revisjonen før utforminga.

Rådmannen skriv vidare at revisjonen i møte 22.12.2010 fekk opplyst at det ikkje hadde vore konkurranse ved omdanning frå renteswap til swapsjonar. Vår oppfatning var at administrasjonen opplyste om at det hadde vore konkurranse på swap-avtalane, men at det ikkje var sagt mykje om konkurranse ved swapsjon-transaksjonane. Vi registrerar ut frå brevet at det ikkje har vore slik konkurranse.

Når det gjeld rådmannen sin kommentar finn vi og grunn til å presisere at det er ikkje er slik at ein omdannar ein swap til ein swapsjon. Dette er to uavhengige og forskjellige derivat som rekneskapsteknisk skal handterast kvar for seg.

Rådmannen gav i brevet ikkje noko vurdering av finansiell risiko, og vi har heller ikkje fått opplyst om kven av eventuelt uavhengige som har vore med og vurdert desse produkta.

Oppsummering

I denne saka kan det sjå ut som om kommunen hadde tenkt å redusere renteutgifter i dei første to åra mot at ein inngjekk avtale om å betale betale meir i forventa renteutgifter seinare. Dette er å sjå på som lån, og ikkje lov dersom det blir brukt til budsjettsaldering. Den gevinsten ein eventuelt oppnår på kort sikt skulle vore ført opp som kortsiktig gjeld.

Nokre hovudpunkt i saka er:

- Gjennomgangen syner at det har vore brot på finansreglementet i kommunen. Dersom kommunestyret skulle kunne gjere eit vedtak om å byrja å selje finansielle derivat, måtte reglementet endrast før vedtaket. Endring av finansreglement skulle i så fall vore førelagt uavhengig instans.
- Vidare er det vår vurdering at kommunen ikkje har god nok kompetanse til å drive ei gjeldsforvaltning som inneber handel med derivat.
- Transaksjonane kan ha vore i strid med kommunelova §50 og §52.

3

V-1

Når det gjeld rekneskapsmessig handtering er det slik at dei negative verdiane skal førast pr. 31.12.2010. Pr. medio desember har vi fått rekna ut at verdiane då innebar ei kortsiktig gjeld på om lag 11,3 mill. kroner.

Revisjonen fekk 14.02.2011 oversendt verdiar på denne forpliktinga frå kommunen (vedlegg 10). Nordea gav då ein verdi på 11,2 mill. kroner. Vi er vidare kjent med at dette talet er redusert til 8,6 mill. kroner pr. 09.02.2011, noko som viser kor volatilt dette produktet er.

Ut frå eit ønskje om å få saka fullt opplyst sendte revisjonen brev til Nordea 01.02.2011 (vedlegg 8) der vi mellom anna

- bad om å få opplyst om kva vurderingar som vart gjort i samband med kundeklassifisering (jf. verdipapirlova), og
- bad om banken si vurdering av om transaksjonane var innanfor ramma som finansreglementet i kommunen set.

Det vart motteke svar på dette i e-post 14.02.2011 (vedlegg 9). Vi registrerer at Nordea ikkje vil gje opplysningar om dette til kommunen sin revisor.

Med helsing

Kjetil Bjørnsen
dagleg leiar

Kurt A. Løvoll
revisjonsrådgjevar

Kopi: Sykkylven kommune v/rådmannen

Vedlegg:

1. Noteopplysningar rekneskap 2009.
2. Rapport Gabler Wassum as (21.12.2010).
3. Oppsett over opplysningar gitt til formannskap/kommunestyre i budsjett- og rekneskapssakar
4. Brev (16.11.2010) frå kommunerevisjonen til rådmannen i Sykkylven kommune.
5. Referat frå møte (22.12.2010).
6. Brev (07.01.2011) frå kommunerevisjonen til rådmannen i Sykkylven kommune.
7. Brev (12.01.2011) frå rådmannen i Sykkylven kommune til kommunerevisjonen.
8. Brev (01.02.2011) frå kommunerevisjonen til Nordea.
9. E-post (14.02.2011) frå Nordea til kommunerevisjonen.

V-1

Note nr. 6 – Rentebyteavtalar og renter

Frå november 2008 tok kommunen i bruk rentebyteavtalar for å sikre at renteutgiftene vart påreknelege. Avtalane har vore drøfta med formannskap og kommunestyre.

Rentebyteavtalar

Opphavlege avtalar:

Avtale nr 1/2008

3. november 2008. Hovudstol kr 181 208 230. Fastrente 4,23 %, målt mot 3 mnd NIBOR

Avtale nr 2/2009

13. februar 2009. Hovudstol kr 80 000 000. Fastrente 3,49 % målt mot 3 mnd NIBOR

Avtale nr 2 vart avslutta 1. desember 2009 og avtale nr 1 vart avslutta 17. desember 2009

Nye avtalar:

Avtale nr 3/2009

1. desember 2009. Hovudstol kr 122 232 999. Fastrente 2,63 % målt mot 3 mnd NIBOR. Avtalen går ut 29. november 2010.

Avtale nr 4/2009

1. desember 2009. Hovudstol kr 78 500 000. Fastrente 2,94 % for perioden 5. november 2009 til 7. november 2011. Fastrente deretter 3,49 %. Nordea kan frå 5. februar 2014 til 5. februar 2020 krevje at vi går inn i ein fastrenteavtale på 4,90 %

Avtale nr 5/2009

1. desember 2009. Hovudstol kr 181 208 230. Fastrente 3,38 %. Nordea kan frå 19. desember 2011 til 17. desember 2019 krevje at vi går inn ein fastrenteavtale på 4,80 %.

RENTEBYTEAVTALAR	RESULTAT	MOTTEKE FRÅ NORDEA	BETALT NORDEA
År 2008	575 336,13	- 1 746 394,32	1 171 058,19
År 2009	- 3 080 692,42	- 7 321 680,32	10 402 372,73
Akkumulert resultat	- 2 505 356,29		

Renteutgifter på kommunen sine lån

Netto utgift ansvar 1 110 1130

RENTEUTGIFTER	BUDSJETT	REKNESKAP	AVVIK
År 2008	13 872 500	18 341 604	- 4 469 104
År 2009	13 955 000	13 964 288	- 9 288

V-1

Vedlegg 2

Vurdering av handel

med

finansielle instrumenter

i

Sykkylven kommune

GABLER WASSUM AS
Pensjon • Investering • Aktuar

21. desember 2010

6

1 Innledning

Sykkylven har inngått 3 opsjonsavtaler med Nordea. Felles for alle avtalene er at disse er konstruert slik at Sykkylven ikke mottar en premie ved oppstart av avtalene, men tilbys vilkår som på avtaletidspunktet fremstår som gunstigere enn det markedet kan tilby. Man kan enkelt si at betaling for at kommunen utsteder en opsjon til banken, er at kommunen oppnår gunstige betingelser på sine lån i startperioden. Utgangspunktet for avtalene er kommunens eksisterende gjeld på balansen.

Ved vurdering av avtalene er det flere forhold som bør trekkes frem. Formålet med avtalene, økonomisk verdi og regnskapsmessig behandling står her sentralt. Hver enkelt avtale er drøftet nedenfor.

2 Oppdrag

Gabler Wassum har fått i oppdrag fra kommunerevisjonen i Møre og Romsdal å vurdere 3 avtaler om handel med finansielle instrumenter inngått mellom Sykkylven kommune og Nordea.

2.1 Ansvarsfraskrivelse

Gabler Wassum har gjennomført dette oppdraget for kommunerevisjon i Møre og Romsdal. Rapporten inneholder ingen anbefaling om kjøp eller salg av finansielle instrumenter. Gabler Wassum gir råd og bistand basert kilder vi anser som pålitelige, på sin opparbeidede kunnskap og etter beste skjønn. Gabler Wassum er ikke ansvarlig for direkte eller indirekte økonomisk eller ikke-økonomisk tap eller skade som følge av at slike råd følges.

3 Kontrakt 959719 NOK 177 000 000

3.1 Om avtalen

Under denne avtalen mottar Sykkylven NIBOR 3 mnd. fra Nordea samtidig som kommunen har en sikker forpliktelse til å betale en fast rente i 1 år på 2,5% til Nordea. Sammenliknet med markedsrenten på handelsdatoen, er det noe gunstigere enn om kommunen på vanlig måte hadde bundet renten for 1 år. Etter 1 år har Nordea rett til å kansellere denne avtalen.

Den kan kanselleres første gang den 29. november 2011 og på alle etterfølgende betalingsdatoer frem til forfall. Sykkylven har utstedt en renteopsjon til Nordea som kan utøves på 17 forskjellige tidspunkt før avtalen forfaller i sin helhet. Avtalen består av en fastrenteavtale i 1 år tillagt et salg av renteopsjoner som under visse vilkår gir mulighet til forlengelse. Avtalen med renteopsjonene er av Bermuda type.

V-1

Figuren nedenfor gir en kort illustrasjon av avtalen sammenliknet med rentekurven i markedet og et alternativ med å velge fastrentebinding over avtalens løpetid 5 år.

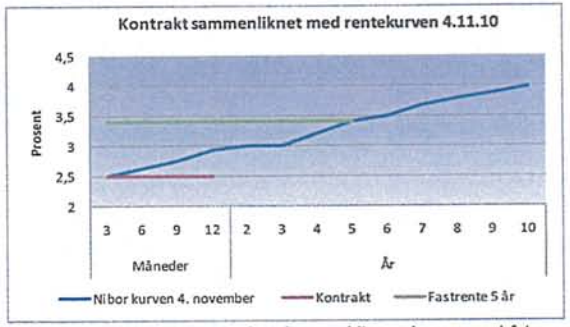

Figuren skal illustrere at rentebetalingene blir noe lavere enn både markedsrenten på 1 år og fastrentebinding på 5 år, men det er usikkert hvordan rentekostnadene vil utvikle seg etter det første året.

3.2 Formål

Motivet til Sykkylven for å inngå denne type avtaler kan være, at samlet sett, kan det fremstå som om kommunen får lavere betalbare rentekostnader, i hvert fall det første året.

Mens Sykkylven ville ha betalt om lag 50 – 60 bp over NIBOR 5 år for et fastrentelån hos Kommunalbanken, ser det her ut som man får en lavere rentekostnad: Sykkylven vil med denne kontrakten betale den faste renten på 2,5% + marginen over NIBOR 3 på banklånet.

Nordea vil med denne avtalen komme godt ut dersom lange renter faller kraftig. Banken vil da la være å utøve opsjonen. Stiger derimot renten, vil fordelen til Sykkylven øke, men her har banken sikret seg ved å kunne tre ut av avtalene på ethvert betalingstidspunkt etter november 2011.

3.3 Regnskapsmessig behandling

Hovedregelen er at finansielle instrumenter skal føres til virkelig verdi i balansen, med mindre det kan argumenteres for at verdiendringen på balanseposten som sikres, motsvarer verdiendringen på det finansielle instrument("Sikringsbokføring"). Løpetiden på balanseposten skal samsvare med løpetiden på det finansielle instrumentet.

Hovedregelen fastslår at dersom det ikke kan legges til grunn at det finansielle instrumentet er et anleggsmiddel, skal det klassifiseres som et omløpsmiddel og vurderes til virkelig verdi. GKRS 1 med notat om behandling av finansielle instrumenter utdyper dette nærmere.

Dette finansielle instrumentet bør nok vurderes til virkelig verdi i balansen. Særlig to årsaker kan trekkes frem:

- Løpetiden på kontraktene er ulike. Sykkylven kjenner ikke til løpetiden på kontrakten da retten til å utøve opsjonen ligger på Nordeas hånd.
- Det er ingen god samvariasjon mellom verdien på balanseposten det skal sikre og det finansielle instrumentet.

Det skal også bemerkes at salg av opsjoner egner seg dårlig til å styre rentekostnadene på gjeldsporteføljen med mindre man har særdeles god kompetanse på opsjonshandel og systemer for risikostyring. Man gir fra seg betydelig fleksibilitet for en lang periode, det er særdeles kompliserte instrumenter å verdivurdere, man kjenner videre ofte ikke til verdien på det man har gitt fra seg.

Videre går det ikke frem om avtalene er konkurranseutsatt. Det bør i så fall være dokumentert. Det kan være betydelige skjulte marginer banken beregner seg når avtalene ikke konkurranseutsettes. Sist, men ikke minst er det krevende å følge opp slike avtaler.

Vår vurdering er at Sykkylven bør føre den latente forpliktelsen til balansen ved hver regnskapsavslutning. Alt annet like, vil derfor Sykkylvens kostnader være minst på samme nivå som før kontrakten ble inngått. (Men ettersom banken tar seg også betalt med marginer i denne handelen, har nok reelt sett kommunen et dårligere utgangspunkt selv om alle verdier var uendrede).

Kommunen bør ved hver regnskapsavslutning bokføre markedsverdien av kontrakten i balansen. Endringer i verdi skal føres over resultatet.

En anbefaling er at Sykkylven kommune bør motta rapporter over markedsverdien av de utestående kontraktene ved hver regnskapsavslutning.

Markedsverdien av kontrakten er estimert til om lag NOK 300 000 medio desember 2010.

4 Kontrakt 897095 NOK 181 208 230

4.1 Om avtalen

Under denne avtalen mottar Sykkylven NIBOR 3 mot å betale en rente på 3,38 % frem til 19. desember 2011. På denne dato har Nordea rett til å forlenge avtalen frem til 17. desember 2019 til en fastrente på 4,80%.

Her har Sykkylven fått en gunstigere rente i de to første årene mot å påta seg en forpliktelse ved å utstede en opsjon på en rentebytteavtale som starter om 2 år og løper i 10 år (swapsjon).

V-1

Figuren nedenfor illustrerer kontraktens vilkår sammenliknet med rentekurvene i november 2009 og desember 2010.

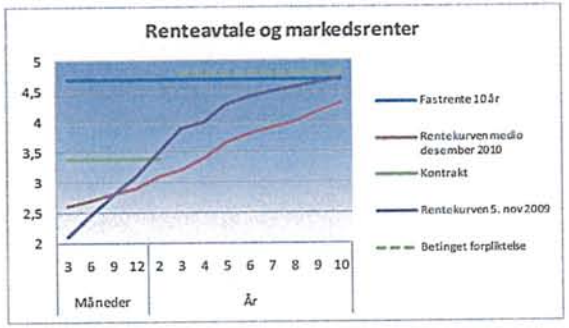

Av figuren kan følgende observeres:

- Sammenliknet med å binde renten i november 2009 til 4,70% (vi ser bort fra kredittmargin på lånet) betaler nå kommunen en rente på 3,38% som er betydelig lavere enn 10 – års renten, og noe lavere enn 2 –års renten i november 2009.
- Lange renter har falt siden november 2009, mens korte renter har steget
- Den stiplede linjen illustrerer den betingede forpliktelsen kommunen kan påføres ved at Nordea utøver sin renteopsjon på 4,80%.

Den latente forpliktelsen utgjør om lag 8,8 millioner kroner medio desember. Regnskapsmessig behandling blir som skissert tidligere. Endringer i markedsverdien bør resultatføres og verdien skal avsettes i balansen.

5 Kontrakt 879103 NOK 78 500 000

Denne kontrakten er en annen variant av den foregående kontrakten, men strukturen er den samme: Kommunen har utstedt en opsjon på en rentebytteavtale (swapsjon) . Opsjonspremien har blitt benyttet til å finansiere en lavere betalbar rente i de første 5 årene mot en forpliktelse til å betale en høyere rente om 5 år, jf. den forenklede skissen under

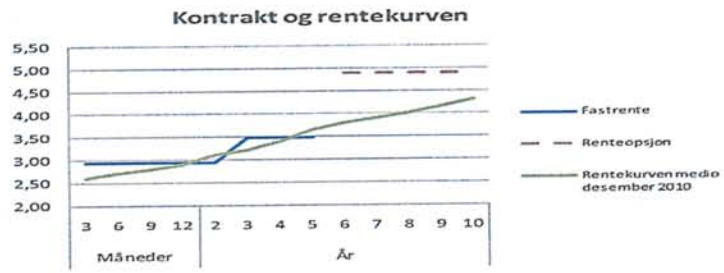

Også på denne kontrakten ligger kommunen an til å ta et tap, beregnet til om lag 2,5 millioner kroner.

Den regnskapsmessige behandlingen av denne kontrakten blir lik som for de to foregående kontraktene. Endringer i markedsverdien skal føres over resultatregnskapet.

6 Oppsummering

Kommunen har gjennom disse kontraktene utstedt opsjoner for totalt 435 millioner kroner på gjelden. Det latente tapet utgjør i forhold til dagens markedsvilkår ca 11,3 millioner kroner, jfr figuren nedenfor. Dette bør belastes kommunens finansregnskap.

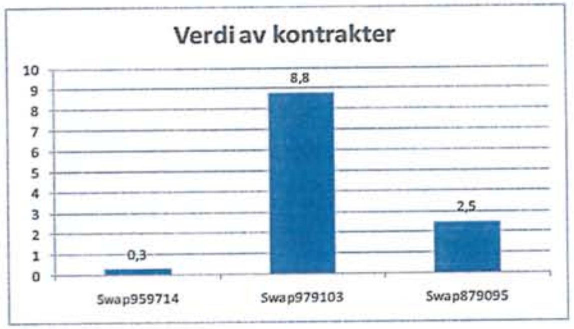

8

Alle kontraktene inneholder opsjoner. Finansreglementet åpner så vidt jeg ser ikke opp for finansielle derivater, hverken rentebytteavtaler eller renteopsjoner, men forbyr heller ikke slike avtaler.

Nåværende utforming av finansreglementet (basert på Finansreglementet av desember 2001 og utkast medio 2010) sier ingen ting om hva som er forsvarlig finansiell risikotaking og kan følgelig påføre kommunen betydelig risiko. Fullmakter for handel med finansielle instrumenter, forvaltning av plasserings- og gjeldsporteføljen mangler.
Et sentralt spørsmål da blir om avtalenes eksponering er av en slik art at den er vesentlig i forhold til kommunens evne til å bære risiko. Det er ikke vurdert her.

Vi vil på generell basis sterkt anbefale at kommunen utarbeider et revidert finansreglement der også slike bestemmelser inngår.

Med vennlig hilsen
GABLER WASSUM AS

Lasse Sørensen
Seniorkonsulent
Sign.

V-1

Vedlegg 3

<u>Saksprotokoll f.skap. 30.11 (sak 106)</u>

"Behandlingsinformasjon.....

.. Det vart røysta over rentebinding som ein del av inndekninga. 7 røysta for og 1 røysta mot...."

og så går det fram av inndekninga:

"...

Rentebinding - 1 250 000

.."

Under <u>tilrådinga punkt 4</u> står det:

"4. a) Driftsbudsjettet for 2010 vert godkjent i samsvar med budsjettskjema 1A og fordelt i samsvar med rådmannens budsjettutkast, med følgjande endringar:

....

Rentebinding: - 1 250 000

...."

Vidare finn vi i <u>budsjettdokumentet (rådmannen sitt utkast)</u>:

"Lån kr 180.000 000: Rentebytteavtale over tre år fram til desember 2011 til 4,23% p.a. Denne avtalen kan justerast gjennom 'swaption' til 3,64% p.a. fram til desember 2011. Dette er lagt til grunn, men må avklarast nærmare i budsjettprosessen

Lån kr. 80 000 000: Rentebyteavtale over fem år fram til februar 2014 til 3,49% p.a.

Lån kr. om lag kr. 125 000 000: P.t. på flytande rente. Ein kan i dagens marknad binde denne i 12 mnd. til, om lag 2,75% p.a. Ein legg til grunn eit rentenivå på om lag 3% p.a. på desse låna."

Og så i protokoll <u>K.styre (Sak 66)</u>

"4. a) Driftsbudsjettet for 2010 vert godkjent i samsvar med budsjettskjema 1A og fordelt i samsvar med rådmannens budsjettutkast, med følgjande endringar:

....

Rentebinding: - 1 250 000

..."

V-1

Kommunerevisjonsdistrikt nr. 3
i Møre og Romsdal IKS

Vedlegg 4

Vår sakshandsamar:	Vår dato:	Vår referanse:
Kurt A. Løvoll	16.11.2010	
	Dykkar dato:	Dykkar referanse:

KOPI

Sykkylven kommune
Rådmannen
Rådhuset
6230 SYKKYLVEN

VEDK. FINANSFORVALTNING - SYKKYLVEN KOMMUNE

Vi viser til tidlegare vurdering av finansreglement i Sykkylven kommune. Vidare vert det vist til forskrift om finansforvaltning § 3, 3. ledd om kommunens eigenkompetanse gjeldande frå 01.07.2010.

Det er inngått kontrakt for derivattransaksjonar mellom Sykkylven kommune og Nordea Bank Norge AS, datert 26.04.2010. I vedlegg til avtalen går det fram at Sykkylven kommune er

> *Innforstått med at all handel i finansielle instrumenter er beslutter av kunden sjølv og er i overenstemmelse med kundens formål og interne retningslinjer*

Sykkylven kommune har inngått fleire avtalar med Nordea, der det m.a. går fram at Nordea frå 05.02.2014 til 05.02.2020 kan krevje at Sykkylven kommune inngår ein fastrenteavtale på 4,9% knytt til eit lån på 78,5 mill. kroner. Vidare avtale om at Nordea frå 19.12.2011 til 17.12.2019 kan krevje at kommunen inngår ein fastrenteavtale på 4,8% knytt til eit lån på 181,2 mill. kroner. I tillegg har Sykkylven kommune ein fastrenteavtale på 2,63% målt mot 3 mnd. NIBOR gjeldande frå 01.12.2009 til 29.11.2010. Avtalane er ikkje førelagt kommunerevisjonen.

Kommunerevisjonen kan ikkje sjå at finansreglementet gir høve til å nytte renteopsjonar, og ber difor rådmannen gjere greie for desse avtalane i høve til gjeldande finansreglement.

Kommunerevisjonen vil peike på at ein må ha spesialkompetanse innanfor området derivat for å kunne forstå risikobiletet og prising av denne type finansielle instrument. Vi ber difor om å få opplyst om kommunen har rådført seg med nokon (i tilfelle kven) for å sikre at avtalane er balansert for Sykkylven kommune, og eventuelt om det er gjennomført konkurranse for å sikre dette.

Komrev3 IKS

Vår dato:	Vår referanse:
16.11.2010	

Vi viser også til kommunelova § 52 om forbodet mot å ta vesentleg finansiell risiko, og ber om rådmannen si vurdering i høve dette, m.a. i høve til operasjonell risiko.

Vi viser til slutt til avtalen som går ut 29.11.2010, og ber om ei kort orientering om innhaldet i ny avtale.

Med helsing

Kjetil Bjørnsen
dagleg leiar

Kurt A. Løvoll
revisjonsrådgjevar

11

V-1

Vedlegg 5

FINANSFORVALTNING – SYKKYLVEN KOMMUNE

Møtereferat

22.12.2010	
Til stede:	Sykkylven kommune: Ole Johan Lillestøl Dag Flacké Arild Bergstrøm Komrev3 IKS: Kjetil Bjørnsen Svein Ove Otterlei Kurt Løvoll
Neste møte:	Ikke avtalt
Referent:	Kurt Løvoll

I. Bakgrunn

Kommunerevisjonen orienterte om bakgrunn for "hastemøtet", bl.a til brev fra revisjonen datert 16.11.2010.

Kommunerevisjonen har sett nærmere på såkalte swapsjoner (finansielt derivat) i Sykkylven kommune, og har innhentet kompetanse fra Gabler-Wassum as som har vurdert opsjonene. I notat datert 21.12.2010 (ble overlevert i møtet) går det fram at de opsjonene som Sykkylven kommune har solgt til Nordea er pr. medio desember beregnet å utgjøre et samlet latent tap på 11,3 mill. kroner. Revisjonen gjorde merksom på at dette skal balanseføres, og resultatføres – og vil gi negativ konsekvens på årsregnskapet for kommunen.

Videre poengterte revisjonen (som også fremgikk av tidligere brev) at det som var gjort etter revisjonen sin oppfatning var i strid med finansreglementet i kommunen.
Revisjonen understreket at disse avtalene ikke var noe fremtidig rentesikring, da det var opp til Nordea å vurdere hvorvidt de ville gi en fastrenteavtale eller ikke. Videre problematiserte revisjonen at avtalene la opp til en fordel nå mot en forpliktelse senere. Forståelsen av dette ble vist på tavle av Bergstrøm fra Sykkylven kommune, og var etter revisjonen sin vurdering i tråd med revisjonen sin forståelse.

II. Diskusjon

Rådmann og kommunalsjef uttalte at de hadde forstått disse avtalene som en sikring av renten i neste omgang når opsjonsperioden ville inntreffe (dvs. kjøp av rentetak for en nærmere fastsatt periode). Kommunerevisjonen presiserte at avtalene slik de nå forelå bare innebar en sikring av et nedre nivå på renten, og bl.a. derfor ikke kunne sees på som et sikringsinstrument. Kommunerevisjonen oppfattet i møtet at det nå var en felles forståelse av dette.

Rådmann tok videre opp at administrasjonen hadde orientert formannskap, kommunestyre og kontrollutvalg om avtalene, og at det også var nevnt i note i regnskapet for 2009.
Revisjonen pekte på at en orientering om noe som en tror er en fastrenteavtale men som egentlig er et komplisert finansielt derivat er problematisk. Revisjonen mente også at slike saker eksplisitt bør tas opp med revisjonen og ikke bare nevnes i en note. I dette tilfellet er det revisjonen som har måttet ta opp saken med kommunen.

Det ble diskutert om det var noe kommunen kunne gjøre. Revisjonen antydet at ut fra at dette ikke var i tråd med reglement, og at det er svært kompliserte finansielle derivat det her er snakk om – der forholdet til finansiell risiko og kommuneloven også kunne være problematisk, så kunne det kanskje være en mulighet å gå i dialog med Nordea for å få kansellert avtalene.
Revisjonen antydet videre at en da i så fall kanskje burde ta kontakt med Nordea på et høyere nivå enn selger, og at en burde ha støtte fra eksperter i denne kontakten. Revisjonen anbefalte kommunen å vurdere å ta kontakt med Gabler-Wassum for assistanse.

III. Konklusjon

Kommunen ønsket å ta kontakt med Gabler-Wassum, og fikk kontaktpunkt av kommunerevisjonen.
Kommunerevisjonen avsluttet med et ønske om å bli holdt løpende orientert om utviklingen av denne saken, og sa seg villig til å assistere om det var ønskelig.

V-1

Kommunerevisjonsdistrikt nr. 3
i Møre og Romsdal IKS

KOPI **Vedlegg 6**

Vår sakshandsamar:	Vår dato:	Vår referanse:
Kurt Løvoll	07.01.2011	
	Dykkar dato:	Dykkar referanse:

Sykkylven kommune
Rådmannen
Rådhuset
6230 SYKKYLVEN

VEDK. FINANSFORVALTNING - SYKKYLVEN KOMMUNE

Vi viser til vårt brev datert 16.11.2010 der vi bad kommunen om å gjere greie for handel med Nordea med finansielle derivat (sal av rentopsjonar), sett i lys av finansreglementet i kommunen, som ikkje opnar for slik handel. Vidare ønskte vi å få opplyst om kommunen hadde rådført seg med nokon (i tilfelle kven) for å sikre seg balanse i denne handelen. Vi bad og om rådmannen si vurdering av avtalane sett i høve til forbodet mot å ta vesentleg finansiell risiko. Vi ber no igjen om at kommunen svarar på desse problemstillingane, og vi ber om få opplyst i kva grad denne handelen har vore gjenstand for konkurranse.

I møte med kommunen 22.12.2010 gjorde vi greie for vår vurdering av avtalane, og overleverte også eit notat frå Gabler Wassum som underbygg vår vurdering. I samband med møtet (og telefonsamtale 23.12. og i romjula) bad vi om å bli halden orientert om kva kommunen ville gjere med saka. Vi minner med dette om at vi ser det som naturleg at kommunen held revisor orientert om utviklinga i saka.

Når det gjeld den rekneskapsmessige handteringa legg vi til grunn at dette blir gjort i samsvar med regelverk og god kommunal rekneskapsskikk i samband med avslutning av årsrekneskapen for 2010.

Med helsing

Kjetil Bjørnsen
dagleg leiar

Kurt A. Løvoll
revisjonsrådgjevar

Postadresse: Postboks 7734 Spjelkavik, 6022 Ålesund
Besøksadresse: Larstadvegen 545, 4 etg.
E-postadresse: komrev3@komrev3.no
Telefon: 70 17 21 50
Telefaks: 70 17 21 51
Bankkonto: 6540 05 00465
Føretaksregisteret: NO 971 562 587

V-1

Vedlegg 7

Sykkylven kommune
Stabseininga

Kommunerevisjonsdistrikt nr. 3 i Møre og
Romsdal
Postboks 7734 Spjelkavik
6022 ÅLESUND

Dykkar dato:	16.11.2010	Vår dato:	12.01.2011	Saksbeh.:	Arild Bergström		
Dykkar ref.:		Vår ref.:	2010/678-336/2011	Telefon:	70 24 66 00		
		Klassering:	250				

Svar vedkomande finansforvaltning - Sykkylven kommune

Det vert synt til Dykkar brev datert 16. november f.å., telefonsamtalar mellom Dykk og rådmannen om å ha eit møte vedkomande denne saka, møte i Sykkylven 22. desember f.å., telefonmøte i romjula og til Dykkar brev datert 7. d.m.

De syner til inngått kontrakt om derivattransaksjonar, datert 26.04.10.

Kontrakt for underskriving vart motteke her 14.04.10 frå Nordea Sykkylven ved Kai-Otto Roald Senior kundeansvarlig BM.

> Vedlagt oversendes Nordeas avtalesett for valuta og derivathandler i to eksemplarer.
>
> Nordea Markets har sentralisert systemene for valuta og derivathandler til Finland. Dette betyr at Nordea Bank Finland Plc er juridisk kontraktsmotpart når du handler med Nordea Markets.
>
> Det er kundeteamet i Nordea Markets i Norge som vil betjene Dem vedrørende alle handler med valuta, rente og derivatprodukter.
>
> Avtalene bes returnert i underskrevet stand til Nordea Bank Norge ASA. Deres eksemplar av avtalen vil bli returnert når Nordea har undertegnet avtalen.
>
> Vennligst kontakt deres kundekontakt i Nordea ved eventuelle spørsmål.

Stabssjef sendte då brev datert 22.04.10 til Nordea:

> Eg viser til motteke avtalesett for retur i underskriven stand.
>
> Før vi returnerer dokumenta kunne vi ha tenkt oss litt meir informasjon.
>
> Medfører denne avtalen noko utviding eller endring av eksisterande avtale.
>
> Ved høve kunne eg tenkt meg eit møte med deg om dette.
>
> Ver snill og send meg ein epost, til arild.bergstrom@sykkylven.kommune.no med eit par tidspunkt som høver for deg.

Kai-Otto Roald i Nordea Sykkylven ringde då attende og fortalde at ved ein lapsus var ikkje kontrakt underteikna ved inngåing av første rentebyteavtale i 2008 og at kontrakten soleis ikkje utvida eller endra noko føregåande avtale.

Stabssjef diskuterte kontraktsframlegget med kommunalsjef Flacké som var med på dei opphavlege tingingane med Nordea Markets.

Deretter la han kontrakten fram for ordførar som skreiv under.

Om underteikning av Nordeas kontrakt for derivattransaksjoner vart gjort lenge etter kontraktane har noko å sei for saka, har ikkje vore vurdert.

Revisjonen ber rådmannen gjere nærare greie for fullmakter, handlingar, og verknad.

Rådmannen vil her syne til sak i Kontrollutvalet – sak 7/10 9. mars 2010. (Møteboka syner dato 9. mars 2009, men saksnr og anna informasjon tilseier 2010)

Kontrollutvalssekretariatet hadde på førehand bede om slik utgreiing frå administrasjonen:

> Kontrollutvalet vil at rådmannen til neste møte orienterer om kva denne rente-swapen inneber av vilkår, om økonomiske resultat av denne forvaltninga, og om forvaltninga er i samsvar med forskrift om finansforvaltning og lokale retningsliner for finansforvaltning.

Det låg føre saksdokument datert 4.03.10 frå kontrollutvalssekretariatet.

Kommunalsjef Dag Flacké orienterte på vegne av rådmannen. Frå Kommunerevisjonsdistrikt nr 3 var desse til stades:

- Dagleg leiar Kjetil Bjørnsen
- Revisjonsrådgjevar Jens Sæther
- Revisjonsrådgjevar Kurt A. Løvoll

Rådmannen kan ikkje sjå anna enn at det her vart gitt fullgod orientering. Kontrollutvalet gjorde samrøystes slik vedtak:

> Kontrollutvalet tek saka til orientering.

De skriv at avtalane ikkje er førelagt kommunerevisjonen.

Rådmannen legg til grunn at revisjonen var til stades då kontrollutvalet vart orientert om instrumenta i møte 9. mars 2010. Korleis note skulle utformast vart diskutert med revisjonen, og kommunen har ein utfyllande note om instrumenta i rekneskapen for år 2009.

Etter rådmannen si vurdering er dermed spørsmåla De tek opp, svara på i kontrollutvalet sitt møte 9. mars 2010.

I brev datert 7. januar 2010, spør De om kontraktane vart konkurranseutsett. Dette orienterte vi om på møtet 22. desember:

> Tilbod innhenta frå Nordea Markets og Sparebanken Møre 24.10.08

De vart også opplyst om at omdanninga frå Renteswap til Swapsjonar ikkje vart konkurranseutsett.

14

V-1

De tek også opp at De legg til grunn at rekneskapsmessig handtering blir gjort i samsvar med regelverk og god kommunal rekneskapsskikk.

Her legg rådmannen til grunn samforståinga mellom Norsk rådmannslag og NKK (1994) som avgrensar rådmannens ansvar for rekneskapen.

> Rådmannen legg til grunn rekneskapsmessige handteringa vert vurdert av fagsjef rekneskap, og har ikkje grunn for å tru at rekneskapen ikkje vert avslutta i samsvar med regelverk og god kommunal rekneskapsskikk.

Med helsing

Ole-Johan Lillestøl
rådmann

Arild Bergström
økonomisjef

Kopi til:
Dag Flacké
Eldrid Suorza

V-1

Kommunerevisjonsdistrikt nr. 3
i Møre og Romsdal IKS

Vedlegg 8

Vår sakshandsamar:	Vår dato:	Vår referanse:
Kurt Løvoll	01.02.2011	
	Dykkar dato:	Dykkar referanse:

Nordea Bank Norge ASA
Notenesgata 2
6002 ÅLESUND

Derivatkontrakter nr. 959719, 897095 og 879103 – Sykkylven kommune til sammen kr 436.708.230,-

Komrev3 IKS er revisor for Sykkylven kommune (regnskaps- og forvaltningsrevisjon). For å få belyst ulike sider ved finansforvaltningen i kommunen tillater en seg å be Nordea om noen opplysninger.

1. *Kundeklassifisering*

Vi ber om å få opplyst hvilke vurderinger som er gjort i forbindelse med kundeklassifisering (jf. verdipapirloven), og ber om å få oversendt eventuell korrespondanse med kommunen om dette.

2. *Finansreglementet i Sykkylven kommune*

Vi vil også sette pris på å få bankens vurdering av om handelen med swapsjoner er innenfor rammene som finansreglementet i Sykkylven kommune setter, og eventuell skriftlig dokumentasjon av korrespondanse/vurdering ifm dette.

Med hilsen

Kjetil Bjørnsen
daglig leder

Kurt A. Løvoll
revisjonsrådgiver

Kopi: Sykkylven kommune v/rådmannen

16

V-1

17

Vedlegg 9

Kjetil Bjørnsen/KOMMUNEREVISJON	To	Kurt Anders Løvoll/KOMMUNEREVISJON@KOMMUNEREVISJON
14.02.2011 12:41	cc	
	bcc	
	Subject	Vs: Att: Kurt A. Løvoll - Derivatkontrakter Sykkylven Kommune

----- Videresendt av Kjetil Bjørnsen/KOMMUNEREVISJON den 14.02.2011 12:41 -----

<louise.haahjem@nordea.com> den 14.02.2011 12:42:34

Til: <komrev3@komrev3.no>
cc:

Emne: Att: Kurt A. Løvoll - Derivatkontrakter Sykkylven Kommune

Att: Kurt A. Løvoll

Derivatkontrakter Sykkylven Kommune

Vi viser til brev datert 1. februar 2011 der dere ber om opplysninger vedrørende Sykkylven Kommune.

Vi har vært i kontakt med våre advokater vedrørende vår taushetsplikt i den anledning og må etter tilbakemelding derfra, be om at en slik henvendelse sendes oss fra Sykkylven Kommune direkte.

Louise Haahjem

Nordea Markets
Financial Advisory Ålesund
Notnesgate 2, P.O. Box 124, NO-6001 Ålesund, Norway
Phone: +47 22 48 78 30 **Fax:** +47 70 12 48 96 **Mobile:** +47 922 249 01
E-mail: louise.haahjem@nordea.com

This transmission is intended solely for the person or entity to whom it is addressed. It may contain privileged and confidential information. If you are not the intended recipient, please be notified that any dissemination, distribution or copying is strictly prohibited. If you have received this transmission by mistake, please let us know and then delete it from your system.

V-1

Nordea

Markedsverdirapport

SYKKYLVEN KOMMUNEKASSE
RÅDHUSET
6230 SYKKYLVEN

I henhold til avtale, har vi beregnet markedsverdien (MV) for deres nedenfor listede handler ved markedets slutt 31. desember 2010

Rentederivat Produkter

Produkt	Kontrakt nr.	Handelsdato	Bet/Motta fast	Valuta	Hovedstol	Kurs	Startdato	Forfallsdato	Påløpt rente	MV. inkl. påløpt	MV (NOK)
Extendable Interest Swap	879095	01-DEC-09	N/A	NOK	181,208,230	N/A	17-DEC-10	17-DEC-19	-54,262	-8,709,494	-8,709,494
Extendable Interest Swap	879103	01-DEC-09	N/A	NOK	76,500,000	N/A	05-NOV-10	05-FEB-20	-51,170	-2,525,639	-2,525,639
Samlet											-11,235,133

Samlet markedsverdi (MV) på Rentederivat Produkter	-11,235,133

Samlet markedsverdi (MV) på transaksjoner med Nordea Bank Finland	**-11,235,133**

Opplysningene overfor er utelukkende ment som informasjon. De beregnede verdiene representerer ikke verdier som vi vil inngå, overdra, gjöre opp eller terminere noen transaksjon på, og skal ikke oppfattes som et tilbud eller en anbefaling om å inngå, overdra, gjöre opp eller terminere noen transaksjon. Påløpte renter og markedsverdi beløp er i NOK. Alle posisjoner ses fra kundens perspektiv. Positiv verdi representerer positiv verdi for kunden. N/A er brukt der data ikke er tilgjengelig/ikke gjelder for det rapporterte produktet.

Verdiene er beregnet på grunnlag av våre beregningsmodeller og tilsvarer ikke nödvendigvis andre alminnelig brukte beregningsmodeller. De verdiene som er beregnet her kan avvike fra beregninger fra andre kilder. Verdiene er beregnet ut fra midtpunktet på den relevante rentekurven og gjenspeiler verken forskjellen mellom kjöper- og selgerkurs i markedet eller andre faktorer som kan påvirke verdiene, herunder men ikke begrenset til kredittpolicy, markedsmessige forhold eller andre forretningsmessige forhold. Verdiene gjenspeiler derfor ikke de totale kostnadene ved overdragelse, terminering eller andre disposisjoner over Deres transaksjoner. Nordea kan ikke bekrefte at De vil kunne gjennomföre slike disposisjoner til de verdier som fremgår nedenfor eller at slike disposisjoner vil være tilgjengelig for Dem overhodet. Nordea fraskriver seg ethvert ansvar for tap forårsaket av at noen har innrettet seg i tillit til denne rapporten, herunder tap forårsaket av feil eller utelatelser.

Dersom dere har noen spörsmål, vennligst kontakt Deres kontaktperson i Nordea.

Vedlegg 10

Nordea Bank Finland Plc
Aleksanterinkatu 36
Fin-00020 Nordea
Helsinki, Finland

Nordea

Vedlegg 2

Kommunerevisjonsdistrikt nr. 3
i Møre og Romsdal IKS

Postboks 7734 Spjelkavik

Oslo 11. mars 2011

Vedrørende derivatkontrakter – Sykkylven kommune

Derivatkontrakter nr 959719, 879095 og 879103 – Sykkylven kommune til sammen kr 436.708.230,-

Kontrakt 959719 Inngått 4-nov-2010 terminert 23-des-2010
Kontrakt 879095 Inngått 1-des-2009 beløp 181.208.230,-
Kontrakt 879103 Inngått 1-des-2009 beløp 78.500.000,-

1. Kundeklassifisering

Nordea har klassifisert Sykkylven kommune som Ikke profesjonell, dette gir kommunen største grad av informasjonssikkerhet.

2. Swapsjoner

I forbindelse med kontraktene 879095 og 879103 må man se på bakgrunnen for at disse ble gjort. Før inngåelse av de to kontraktene hadde Sykkylven kommune to kontrakter 790218 og 814864.

Kontrakt 790218
Renteswap, løpetid: 19 des. 2011, fastrente: 4,23 % kvartalsvis act/360, beløp 181.208.230,-
Kontrakt 814864
Renteswap, løpetid: 5 feb. 2014, fastrente: 3,49 % kvartalsvis act/360, beløp 78.500.000,-

I november 2009 var det diskusjoner om hvilke muligheter Sykkylven kommune hadde for å redusere rentekostnader. Kommunens budsjett kurs for 2010 var 3,10 %. Rentekurven var på det aktuelle tidspunktet slik at forlengelse av renteswappene ikke ville gi reduserte rentekostnader. Den eneste muligheten for å oppnå redusert rente var

ved salg av swapsjoner. Nordea la da fram forslag om at Sykkylven kommune kunne selge Nordea en rett til å forlenge den ene swappen. Ved å gi Nordea denne retten ville renten bli redusert fram til eventuell forlengelse på kontrakt 879095. Sykkylven kommune kom tilbake å ba om et tilsvarende forslag på kontrakt 879103.

Sykkylven kommune kontaktet Nordea den 1 des. kl 8.33 via følgende mail.
"Formannskapet i Sykkylven handsama budsjett og økonomiplan i går.
Dei ynskjer at vi skal nytte rentesikringar for å redusere netto rentekostnadar på alle låna kommunen har no mest mogeleg, jf. Det vi har snakka om tidligere.
Kva er status i dag? Kva tilbod kan vi få no, og korleis vurderar du utsiktene framover?"

Kundemegler fikk da informasjon om at salg av swapsjoner var godkjent av kommunestyret uavhengig av finansreglementet. Dette ble da også bekreftet på telefon. Handlene ble gjennomført 1 des. 2009. Ved å gjøre swapsjoner for nye swapper med start fram i tid, oppnådde kommunen besparelse de første årene. Disse swapsjonene ble gjort på kurs tilnærmet markedsnivå. Dersom opsjonen(e) blir utøvd vil renten på forlengelsen være lik den renten kommunen ville oppnådd for samme periode dersom de hadde inngått swap for samme periode den 1 des. 2009.

Ved eventuelle spørsmål vennligst kontakt Ottar Strompdal

Med vennlig hilsen
For Nordea Bank Norge ASA
Nordea Markets

Ottar Strompdal

Ottar Strompdal
Chief Compliance Officer

Sykkylven kommune
Stabseininga

Vedlegg 3
Til orientering

Dykkar dato:	Vår dato:	23.10.2008	Saksbeh.:	Arild Bergström
Dykkar ref.:	Vår ref.:	2008/445-8477/2008	Telefon:	70 24 66 00

Til:
Erling Solsletten

Vedkomande vurdering av rentebinding

Eg syner til møte med Nordea Markets onsdag.

Til vanleg er det ein av desse grunnane som gjer at ein bitt renta:

- Ein fryktar renteauke
- Ein vil ha "forutsigbarheit"

Ved vurderinga som no vert gjort, i ein fallande rentemarknad er også denne grunnen trekt inn:

- Ein meiner å kunne ta ut rentenedgangen snøggare ved at bunden rente og/eller rentebyteavtalar diskonterer ein framtidig rentenedgang.

Å låne pengar medfører ein viss risiko. Finansreglementet vårt dannar rammer for kva som er akseptert risiko.

I notatet gjeld same argument som for rentebinding også for rentebyteavtale.

Dette notatet har ikkje som siktemål å gi rådmannen noko tilråding om vi bør bitte renta/inngå rentebyteavtale. Notatet har berre som siktemål å vurdere rentebinding opp mot kommunens finansreglement.

Vurderingar/føresetnader vurderinga bygg på

Nett no vurderer eg sjansen for rentenedgang større enn risikoen for renteoppgang.

I denne vurderinga støttar eg meg på marknaden – Vi får tilbod om fastrente som er lågare enn dagens rente. (Sjeføkonom Ragnar Juel i Nordea åtvarar i gårsdagens Aftenposten sentralbanken mot å sette styringsrenta lågare enn 4 % i løpet av neste år. Sjeføkonom Harald M Andreassen i First Securities åtvarar mot det same)

På eitt års sikt kan eg ikkje sjå at å sitte med lån knytt mot pengemarknaden medfører noko risiko.

I den grad ein talar om risiko, er det risikoen for at ei anna ordning kan gi eit betre resultat.

På møtet med Nordea Markets fekk vi eit tilbod om rentebyteavtale 3 år 4,49 % p.a. Tilbodet er klart lågare enn marknadsrenta slik at vi mest truleg i alle fall i 2008 får ein reduksjon i renteutgifter. Det ein da må vurdere er om risikoen for tap ved flytande rente vil redusere eller gjere om denne reduksjonen i 2009 og seinare.

Om renteutviklinga veit vi ikkje noko sikkert. Det vi veit er marknaden sin forventning.

Det kan nemnast at medan Nordea forventar eit rentekutt 29. november, ventar Sparebanken Møre at dette ikkje skjer før i desember grunna svak krone/omsynet til inflasjon.

Saman med tilbodet om rentebyteavtale fekk vi Nordea Markets sin Country Update datert 17. d.m.

Eg siterer frå denne:

> Vi venter nå rentekutt på 50 bp fram til jul og regner det som mest sannsynlig at sentralbanken kutter med 50 bp allerede på møtet 29. oktober, men holder renten i ro på møtet i desember (det er ikke møte i november). Neste kutt på 25 bp venter vi i februar (det er ikke møte i januar) og deretter ser vi for oss to kutt til på hver 25 bp før styringsrenten bunner ut på 4 % til sommeren 2009. Vi venter en gradvis og forsiktig inngang i differansen mellom styringsrente og markedsrenten. Kommer differansen raskere inn kan Norges Bank gå mer forsiktig til verks.
>
> Selv om vi har nedjustert anslagene ligger vi godt over forventet 3 mnd pengemarkedsrente i markedet. Desember FRA kontrakten er 5,35 mens vi venter 5,75 godt inn i januar. Til sommeren er det priset 4,15 mens vi venter 4,5.

Nordea deler marknadens forventning om 4 % styringsrente til sommaren, men har eit avvikande syn i høve til marknaden når det gjeld pengemarknadsrenta til sommaren (marknaden 4,15 – Nordea 4,5). I vurderingane mine har eg helde meg til marknaden (4,15) då marknadens vurderingar er summen av fleire sine vurderingar.

3 års rentebyteavtale

Nordea Markets har gitt oss ein rentebyteavtale på 4,49 %.

Ut frå marknadsforventningane og rentenivå pr dato ser eg ikkje nokon risiko for at tilbodet ut dette året kan gi høgare rente enn noverande rentevilkår. Sjansen for vinst er monaleg større.

Har marknaden rett (eg legg meg på Nordea si tolking av marknadsforventningane) vil vi for 180 millionar kroner tene om lag 500 000 i 2008 og om lag 50 000 i 2009 (Utan rentenedsettingar etter sommaren 2009, dvs 4,00 i styringsrente ut 2009.)

For heile perioden på 3 år, gitt uendra rente frå sommaren 2009 gir ein treårsavtale etter føresetnadene over eit tap på over 500 000 kr.

Risiko må målast opp mot tillete risiko i kommunens finansreglement.

> 8.2 **Risikoprofil**
>
> Sykkylven kommune skal ha ein minimal risikoprofil med fokus på å redusere i kva grad endringar i finansmarknadane vil påverke kommunen si finansielle stilling
>
> **8.5 Rammer for risiko**
>
> Kommunen si finansforvaltning skal drivast slik at kommunen berre vert utsett for minimal risiko.

Då tapsrisikoen er høgare enn minimal, vil ein tre års rentebyteavtale innebere høgare risiko enn minimal og etter mi vurdering vil derfor ein slik rentebyteavtale ikkje vere i samsvar med kommunens finansreglement.

1 års rentebyteavtale

Nordea tilbyr ein 1 års rentebyteavtale på 4,80 %

Etter same føresetnadene som over medfører ein slik avtale ein mogleg vinst på kr 400 000 og tilsvarande tap i 2009.

Risikoen er monaleg mindre. Med marknadsforventninga er nok risikoen for ei monaleg tap klart minimal. Men på same tid ligg det ikkje noko forteneste i avtalen.

Med helsing

Arild Bergström
stabssjef

Dag Flacké

Vedlegg 4

Frå: louise.haahjem@nordea.com [mailto:louise.haahjem@nordea.com]
Send: 23. oktober 2008 10:38
Til: Dag Flacke
Emne: Priser renteswapper

Viser til hyggelig møte i går.

Forutsigbarhet er viktig for kommunen, fordi dette bedrer muligheten for kommunen til å planlegge ressursene best mulig.

I dag gir rentesikring vesentlig bidrag til lavere rentekostnader sammenlignet med dagens flytende rente.

Vurdering som en gjør seg når en inngår rentesikring, er hva med om flytende går kraftig ned og blir liggende der? Da vil sikringen bety for høye rentekostnader. I tillegg til oppdaterte priser på 3 og 5 år, har jeg derfor lagt ved en løsning som gir rom for lavere rentekostnader dersom den flytende renten beveger seg under avtalte sikringsrenten. Renten på denne varianten er høyere enn en vanlig sikring.

3 års rentesikring: 4,53%

5 års rentesikring: 4,60%

3 mnd Nibor: 7,16%

Alternativ 3 års løsning:

Dere har absolutt sikring mot å betale rente høyere enn 4,94%

Dersom 3 mnd Nibor ved rentefastsettelse ligger under 4,94%, får dere med dere halvparten differansen.

Noen eksempler:

3 mnd Nibor fastsettes til 6,00:	Dere betaler 4,94%
3 mnd Nibor fastsettes til 4,00:	Dere betaler 4,47%
3 mnd Nibor fastsettes til 3,00:	Dere betaler 3,97%

Priseksemplene er basert på følgende:

Beløp uten avdrag

Kvartalsvis rentebetaling v/360 dager (Nibor-basis)

Start to dager frem

Prisene er eksklusive kredittmargin på underliggende lån

V-4

Vi må ta forbehold om prisingen frem til endelig avtale blir inngått pr telefon.

Med vennlig hilsen

for Nordea Bank Norge ASA

Louise Haahjem

Nordea Markets Ålesund

Phone: +47 70 11 27 14

Mobile: +47 922 24 901

louise.haahjem@nordea.com

This transmission is intended solely for the person or entity to whom it is addressed. It may contain privileged and confidential information. If you are not the intended recipient, please be notified that any dissemination, distribution or copying is strictly prohibited. If you have received this transmission by mistake, please let us know and then delete it from your system.

Frå: Arild Bergstrøm
Send: 23. oktober 2008 15:47
Til: 'louise.haahjem@nordea.com'; 'harald.grebstad@sbm.no'
Kopi: Erling Solsletten; Dag Flacke
Emne: Førspurnad om rentebyteavtale/renteswap

Etter kommunelova er eit slikt produkt eit lån. Iflg Finansreglement for Sykkylven kommune er rådmannen forplikta til å hente inn lånetilbod frå minst to tilbydarar.

Sykkylven kommune vil gjerne ha tilbod på rentebyteavtale/renteswap med varighet 1,2,3 og 5 år. I første omgang er det tale om ei blanding på ulik lengd, til saman kr 180 000 000. Desse låna har i dag vilkår lik NIBOR 3 mnd med frådrag av 0,06 %

Til saman kan avtalar om dette til saman bli inngått for inntil 360 000 000

Vi imøteser tilbod innan fredag kl 1600, gjerne pr mail.

På måndag vil det dersom tilboda vert vurdert som interessante bli teke avgjerd om kven av tilbydarane ein vil inngå nærare tingingar med.

Med helsing Arild Bergstrøm

================================

SYKKYLVEN
Arild Bergstrøm
stabssjef/skatteoppkrevjar
Sykkylven kommune
Tlf 70 24 66 00 Mob 908 97 957
Faks. 70 24 65 01
Heimeside: www.sykkylven.kommune.no
================================

Vedlegg 6

Frå: Ness, Ove [mailto:ove.ness@sbm.no]
Send: 24. oktober 2008 14:44
Til: Arild Bergstrøm
Kopi: Grebstad, Harald; Klock, Svein
Emne: Renteswap/rentebytteavtaler

Hei,

Viser til e-post datert 23.10 samt telefonsamtale med deg i dag og takker for muligheten til å avgi bud.

I nedenforstående tilbud har vi forutsatt som opplyst at det er flere lån som skal sikres og at disse har ulik renteguleringstidspunkt, men at alle lån i gjennomsnitt har fått endret flytende rente i løpet av de neste 1,5 måneder. Alle renteswappriser vi oppgir under er derfor av praktiske årsaker oppgitt med starttidspunkt 01.12.2008. Det forutsettes videre at hovedstolen på renteswappen er fast i hele bindingsperioden. Prisene baserer seg på at dere betaler fast rente og mottar 3mnd NIBOR (alternativt dere betaler fast rente og mottar 3mnd NIBOR minus 0,06) basert på faktiske dager over 360 dagers kalenderår (ACT/360) og kvartalsvis nettoføring mellom fast og flytende rente.

Alle priser er oppgitt slik de kunne blitt gjennomført i forhold til markedssituasjonen kl. 14.00 i dag.

Løpetid	Pris mot 3mnd NIBOR flat	Pris mot 3mnd NIBOR - 0,06%
1 år	4,47%	4,41%
2 år	4,20%	4,14%
3 år	4,23%	4,17%
5 år	4,33%	4,27%

Endringer i starttidspunkt og eventuell amortisering (nedtrapping av hovedstol) kan ha betydning for pris.

Vi må gjøre oppmerksom på at markedet er meget volatilt i disse dager, slik at prisene endres relativt fort. Vi er imidlertid opptatt av at vi til enhver tid skal kunne tilby dere den beste pris tilgjengelig.

Vi ser frem til en endelig avgjørelse fra Deres side, og benytter samtidig anledningen til å ønske dere en riktig god helg.

Med vennlig hilsen

for Sparebanken Møre

Ove T. Ness

finanssjef/ass. banksjef
Direkte: +47 70 11 31 74
Mobil: +47 95 76 25 24
E-post: ove.ness@sbm.no
Web: www.sbm.no

Viktig! Denne e-posten er konfidensiell og kan inneholde fortrolig informasjon. E-posten må verken leses, kopieres, fremvises til eller på oen annen måte bli brukt av annen person enn adressaten. Ikke-autorisert bruk, fremvisning eller kopiering er strengt forbudt og kan være ulovlig. Vær vennlig å kontakte oss dersom De har mottatt denne e-posten ved en feil eller misforståelse.

Frå: louise.haahjem@nordea.com [mailto:louise.haahjem@nordea.com]
Send: 24. oktober 2008 15:57
Til: Arild Bergstrøm
Emne: RE: Førspurnad om rentebyteavtale/renteswap

Vårt tilbud er basert på følgende prisforutsetninger:

Beløp uten avdrag:
Rentebetaling: Kvartalsvis v/360 dager (tilsvarer Nibor-basis)
Start: 2 dager frem

1 år: 4,68%
2 år: 4,36%
3 år: 4,30%
5 år: 4,35%

Viser til gjennomgang av kombinasjon av renteswap og lån og minner om ta fradrag mot Nibor som dere oppnår på lånet beholdes og bidrar til lavere netto rente.

Vi må stille forbehold om prisendringer frem til endelig avtale blir inngått pr telefon.

Da ønsker jeg dere en riktig god helg.

Med vennlig hilsen

for Nordea Bank Norge ASA

Louise Haahjem

Nordea Markets Ålesund

Phone: +47 70 11 27 14

Mobile: +47 922 24 901

louise.haahjem@nordea.com
This transmission is intended solely for the person or entity to whom it is addressed. It may contain privileged and confidential information. If you are not the intended recipient, please be notified that any dissemination, distribution or copying is strictly prohibited. If you have received this transmission by mistake, please let us know and then delete it from your system.

Vedlegg 8

Frå: Arild Bergstrøm
Send: 31. oktober 2008 11:08
Til: 'louise.haahjem@nordea.com'
Kopi: Dag Flacke; Erling Solsletten
Emne: Rentebyteavtale/renteswap

Eg syner til e-post og til Dykkar tilbod.

Tilbod frå Sparebanken Møre vart motteke her kl 1446 den 24.10.08
Tilbod frå Nordea Markets vart motteke her kl 1557 den 24.10.08

Det er lagt til grunn at begge tilboda kom inn før frist gitt opp.

I oppmodinga om pristilbud var det skrive:

"...... dersom tilboda vert vurdert som interessante bli teke avgjerd om kven av tilbydarane ein vil inngå nærare tingingar med."

Tilbodet frå Sparebanken Møre vart vurdert som det beste tilbodet og vidare tingingar vert ført med Sparebanken Møre.

Sykkylven kommune takkar for interessa De synte ved å levere tilbod og vonar at De også vil finne det interessant å levere tilbod dersom/når det vert vurdert aktuelt å utvide bindinga til meir enn kr 180 000 000 som det no er tale om.

Med helsing

Arild Bergstrøm

================================

SYKKYLVEN
Arild Bergstrøm
stabssjef/skatteoppkrevjar
Sykkylven kommune
Tlf 70 24 66 00 Mob 908 97 957
Faks. 70 24 65 01
Heimeside: www.sykkylven.kommune.no

================================

Frå: Arild Bergstrøm
Send: 31. oktober 2008 11:11
Til: 'Ness, Ove'; Grebstad, Harald
Kopi: Dag Flacke; Erling Solsletten
Emne: SV: Renteswap/rentebytteavtaler

Det vert synt til Dykkar tilbod, sjå nedanfor.

Sykkylven kommune har vurdert Sparebanken Møre som den banken ein vil føre nærare tingingar med og ber om oppdatert tilbod innan kl 1400 i dag.

Bindinga gjeld kr 180 000 000 som i dag er knytt til NIBOR, sjå nedanfor.

Med helsing

Arild Bergstrøm

================================

SYKKYLVEN
Arild Bergstrøm
stabssjef/skatteoppkrevjar
Sykkylven kommune
Tlf 70 24 66 00 Mob 908 97 957
Faks. 70 24 65 01
Heimeside: www.sykkylven.kommune.no
================================

Ta omsyn til miljøet – vurder om du MÅ skrive ut denne e-posten!

Frå: Ness, Ove [mailto:ove.ness@sbm.no]
Send: 24. oktober 2008 14:44
Til: Arild Bergstrøm
Kopi: Grebstad, Harald; Klock, Svein
Emne: Renteswap/rentebytteavtaler

Hei,

Viser til e-post datert 23.10 samt telefonsamtale med deg i dag og takker for muligheten til å avgi bud.

I nedenforstående tilbud har vi forutsatt som opplyst at det er flere lån som skal sikres og at disse har ulik reguleringstidspunkt, men at alle lån i gjennomsnitt har fått endret flytende rente i løpet av de neste 1,5 måneder. Alle renteswappriser vi oppgir under er derfor av praktiske årsaker oppgitt med starttidspunkt 01.12.2008. Det forutsettes videre at hovedstolen på renteswappen er fast i hele bindingsperioden. Prisene baserer seg på at dere betaler fast rente og mottar 3mnd NIBOR (alternativt dere betaler fast rente og mottar 3mnd NIBOR minus 0,06) basert på faktiske dager over 360 dagers kalenderår (ACT/360) og kvartalsvis nettoføring mellom fast og flytende rente.

Alle priser er oppgitt slik de kunne blitt gjennomført i forhold til markedssituasjonen kl. 14.00 i dag.

V-9

Løpetid	Pris mot 3mnd NIBOR flat	Pris mot 3mnd NIBOR – 0,06%
1 år	4,47%	4,41%
2 år	4,20%	4,14%
3 år	4,23%	4,17%
5 år	4,33%	4,27%

Endringer i starttidspunkt og eventuell amortisering (nedtrapping av hovedstol) kan ha betydning for pris.

Vi må gjøre oppmerksom på at markedet er meget volatilt i disse dager, slik at prisene endres relativt fort. Vi er imidlertid opptatt av at vi til enhver tid skal kunne tilby dere den beste pris tilgjengelig.

Vi ser frem til en endelig avgjørelse fra Deres side, og benytter samtidig anledningen til å ønske dere en riktig god helg.

Med vennlig hilsen

for Sparebanken Møre

Ove T. Ness

finanssjef/ass. banksjef

Direkte: +47 70 11 31 74

Mobil: +47 95 76 25 24

E-post: ove.ness@sbm.no

Web: www.sbm.no

Viktig! Denne e-posten er konfidensiell og kan inneholde fortrolig informasjon. E-posten må verken leses, kopieres, fremvises til eller på oen annen måte bli brukt av annen person enn adressaten. Ikke-autorisert bruk, fremvisning eller kopiering er strengt forbudt og kan være ulovlig. Vær vennlig å kontakte oss dersom De har mottatt denne e-posten ved en feil eller misforståelse.

Frå: louise.haahjem@nordea.com [mailto:louise.haahjem@nordea.com]
Send: 31. oktober 2008 11:29
Til: Arild Bergstrøm
Kopi: Dag Flacke; Erling Solsletten
Emne: RE: Rentebyteavtale/renteswap

Det får vi ta til etterretning, selvfølgelig.

Vi valgte å stille prisene så nært opp til kl. 16 som mulig, for at prisen skulle være så nære som mulig de prisene dere ville kunne oppnå på mandagen da beslutningen om rentesikring var ventet å bli tatt. I dette tilfellet er ser vi at vi nok tapte anbudet på dette. Prisene i swap-markedet var lavere kl 14:46 enn de var kl 16:00. Håper det er OK at jeg legger ved graf som viser dette.

Hvis tilbudene var nære og dere finner det interessant, stiller vi gjerne priser igjen når dere vil endelig gjennomføre handelen.

Da ønsker jeg dere en riktig god helg.

Med vennlig hilsen

for Nordea Bank Norge ASA

Louise Haahjem

Nordea Markets Ålesund

Phone: +47 70 11 27 14

Mobile: +47 922 24 901

louise.haahjem@nordea.com
This transmission is intended solely for the person or entity to whom it is addressed. It may contain privileged and confidential information. If you are not the intended recipient, please be notified that any dissemination, distribution or copying is strictly prohibited. If you have received this transmission by mistake, please let us know and then delete it from your system.

V-10

33

Prisutvikling 5 års swap 24. oktober
Priser på årlig basis 30/360

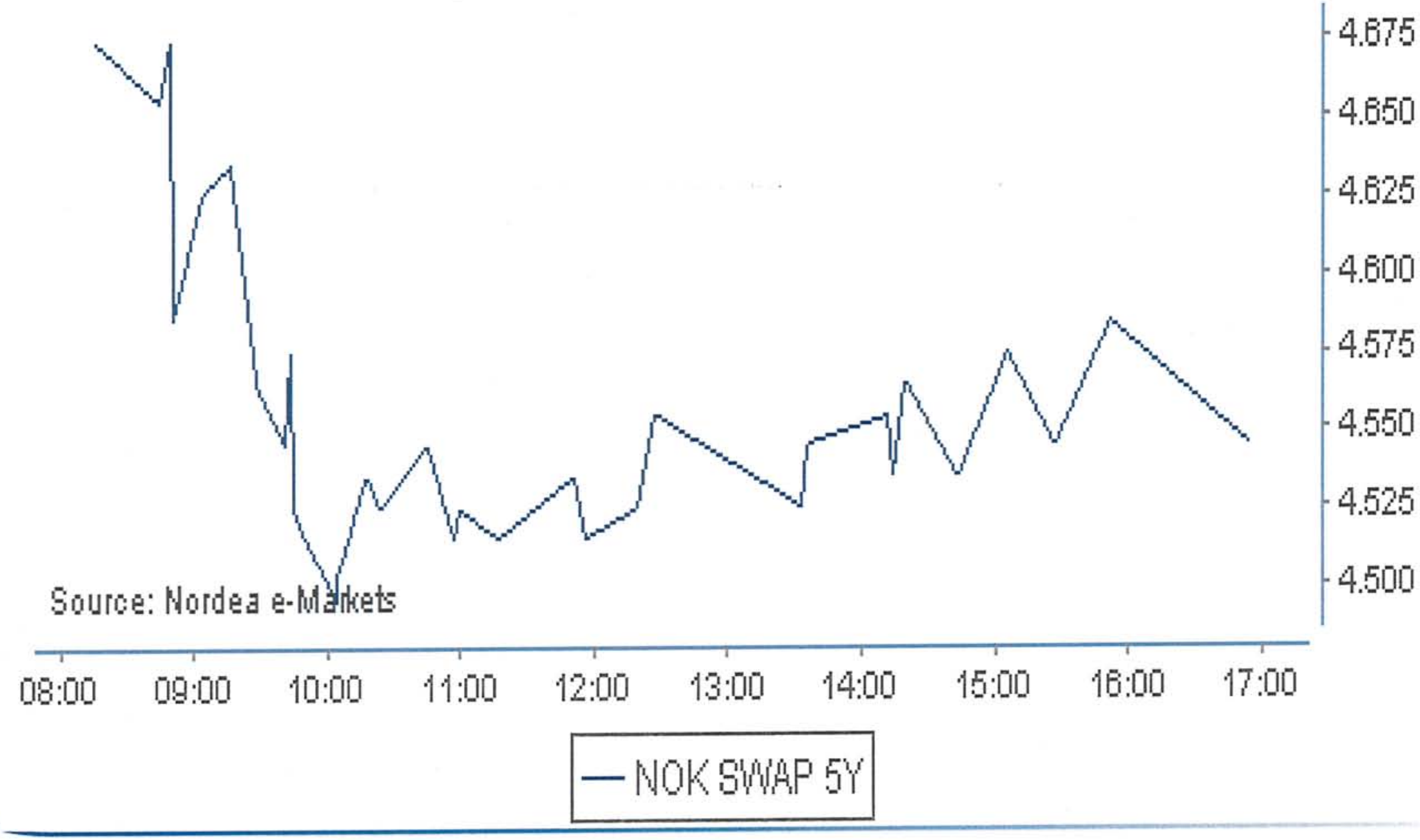

Nordea Markets

Vedlegg 11

Frå: Arild Bergstrøm
Send: 31. oktober 2008 13:58
Til: Erling Solsletten; Dag Flacke
Emne: VS: Renteswap/rentebytteavtaler

=================================

SYKKYLVEN
Arild Bergstrøm
stabssjef/skatteoppkrevjar
Sykkylven kommune
Tlf 70 24 66 00 Mob 908 97 957
Faks. 70 24 65 01
Heimeside: www.sykkylven.kommune.no
=================================

Ta omsyn til miljøet – vurder om du MÅ skrive ut denne e-posten!

Frå: Ness, Ove [mailto:ove.ness@sbm.no]
Send: 31. oktober 2008 13:49
Til: Arild Bergstrøm
Kopi: Klock, Svein
Emne: SV: Renteswap/rentebytteavtaler

Hei,

Her er vårt tilbud på sikring av NOK 180 mill. fra 01.12.2008 i de ønskede perioder.
Prisen baserer seg på at dere betaler fast rente til oss og mottar 3mnd NIBOR av oss, kvartalsvis avregning mellom fast og flytende rente basert på faktiske antall dager over 360 dagers kalenderår.
Ingen nedbetaling av hovedstol.

TILBUD:
1 år 4,68%
2 år 4,29%
3 år 4,23%
5 år 4,42%

Ser frem til snarlig tilbakemelding.

Med vennlig hilsen

for Sparebanken Møre

Ove T. Ness

finanssjef/ass. banksjef
Direkte: +47 70 11 31 74
Mobil: +47 95 76 25 24
E-post: ove.ness@sbm.no
Web: www.sbm.no

Viktig! Denne e-posten er konfidensiell og kan inneholde fortrolig informasjon. E-posten må verken leses, kopieres, fremvises til eller på oen annen måte bli brukt av annen person enn adressaten. Ikke-autorisert bruk, fremvisning eller kopiering er strengt forbudt og kan være ulovlig. Vær vennlig å kontakte oss dersom De har mottatt denne e-posten ved en feil eller misforståelse.

Vedlegg 12

OTC Renteswap
1(4) Side
5. november 2008 Dato
790218/953038 Referanse

Sykkylven Kommune

+47 22 48 60 59 Tel
+47 22 69 05 44 Faks
interestrateswaps@nordea.com e-post

Faks. +47 70 24 65 01
Attn. Arild Bergstrøm

Bekreftelse av kontrakt nr. 790218/953038	
Kontraktsdato	3. november 2008
Handelstidspunkt (Central European Time)	16:18
Startdato	5. november 2008
Forfallsdato	19. desember 2011, Justert
Hovedstol	NOK 181.208.230,00
Betalingsoversikt	Se Vedlegg A
Kalkuleringsagent	Nordea Bank Finland Plc

Sykkylven Kommune betaler til Nordea Bank Finland Plc:	
Fast rente	4,23% p.a.
Renteberegningsmetode	Aktuelle dager/360, Justert
Avdrag	Ingen
Betalingsdatoer	17. mars, 17. juni, 17. september, 17. desember
Første betalingsdato	17. desember 2008
Datoregulering	Modifisert Påfølgende Bankdag
Virkedagskalender, betaling	Oslo

Nordea Bank Finland Plc betaler til Sykkylven Kommune:	
Flytende rente	NOK NIBOR 3 måneder
Kilde for fastsettelse av NIBOR	Reuters side NIBR
Renteberegningsmetode	Aktuelle dager/360, Justert
Avdrag	Ingen
Betalingsdatoer	17. mars, 17. juni, 17. september, 17. desember
Første betalingsdato	17. desember 2008
Datoregulering	Modifisert Påfølgende Bankdag
Virkedagskalender, betaling	Oslo
Virkedagskalender, rentefastsettelse	Oslo
Rentesats for første periode	6,84% p.a.
Rentefastsettelse	2 virkedager før renteperiodens begynnelse

Definisjoner:	
Justert	Betyr at det justeres for rentedager i renteperioden som forfaller på en helligdag eller en lørdag/søndag med antall dager frem til neste virkedag. Hvis neste virkedag faller i neste kalendermåned reduseres rentedager i renteperioden med antall dager tilbake til den siste virkedagen i den foregående kalendermåned.
Modifisert Påfølgende Bankdag	Betyr at hvis en avtalt betalingsdag faller på en dag som ikke er en virkedag, flyttes betalingsdatoen frem til neste virkedag. Hvis neste

virkedag faller i neste kalendermåned, flyttes betalingsdagen tilbake til den siste virkedagen i den foregående kalendermåned.

Avregning:

Vi debiterer/krediterer Deres NOK konto i:

Nordea Bank Norge ASA
Sykkylven Kommune
Konto nr. 65590501098

Denne avtale er underlagt "Alminnelige forretningsvilkår for handel med finansielle instrumenter" samt vilkår og definisjoner i avtale mellom partene i Nordeas Generelle Vilkår for Derivattransaksjoner ("Nordea Master"). Dersom vilkårene i Nordea Master er i strid med definisjoner i denne avtale, skal sistnevnte gå foran.

Hvis det er spørsmål vedrørende denne bekreftelse, vennligst kontakt Nordea Bank Norge ASA på telefon / faks / e-post som finnes øverst på forsiden.

Vennligst bekreft ovennevnte detaljer innen 5 dager etter mottakelse, ved å undertegne og returnere hele bekreftelsen til: Nordea Bank Norge ASA, Trading and Treasury Operations, P B 1166 Sentrum, 0107 Oslo eller faks: +47 22 69 05 44.

Vennlig hilsen

Nordea Bank Finland Plc

Navn:	Bo Havresøe	Navn:	Anna-Kaarina Alestalo
Tittel:	Head of Global Derivatives Operations	Tittel:	Head of Local Derivatives Operations

Sykkylven Kommune

Navn:		Navn:	
Tittel:		Tittel:	

Nordea Bank Finland Plc
Aleksanterinkatu 36, FI-00020 NORDEA
www.nordea.com
Nordea Bank Finland Plc, Aleksanterinkatu 36, FI-00020 NORDEA, Finland, domicile Helsinki, Business Identity Code 1680235-8

Vedlegg A

Sykkylven Kommune betaler (alle beløp i NOK):

Betalingsdatoer:

Rentefast- settelsesdato	Periode start	Periode slutt	Antall dager	Betalingsdato
				05.11.2008
	05.11.2008	17.12.2008	42	17.12.2008
	17.12.2008	17.03.2009	90	17.03.2009
	17.03.2009	17.06.2009	92	17.06.2009
	17.06.2009	17.09.2009	92	17.09.2009
	17.09.2009	17.12.2009	91	17.12.2009
	17.12.2009	17.03.2010	90	17.03.2010
	17.03.2010	17.06.2010	92	17.06.2010
	17.06.2010	17.09.2010	92	17.09.2010
	17.09.2010	17.12.2010	91	17.12.2010
	17.12.2010	17.03.2011	90	17.03.2011
	17.03.2011	17.06.2011	92	17.06.2011
	17.06.2011	19.09.2011	94	19.09.2011
	19.09.2011	19.12.2011	91	19.12.2011

Betalingsoversikt:

Betalingsdato	Total betaling	Hovedstol	Avdrag	Rentebeløp	Rente
05.11.2008		181.208.230,00			
17.12.2008	894.262,62	181.208.230,00	0,00	894.262,62	4.23
17.03.2009	1.916.277,03	181.208.230,00	0,00	1.916.277,03	4.23
17.06.2009	1.958.860,97	181.208.230,00	0,00	1.958.860,97	4.23
17.09.2009	1.958.860,97	181.208.230,00	0,00	1.958.860,97	4.23
17.12.2009	1.937.569,00	181.208.230,00	0,00	1.937.569,00	4.23
17.03.2010	1.916.277,03	181.208.230,00	0,00	1.916.277,03	4.23
17.06.2010	1.958.860,97	181.208.230,00	0,00	1.958.860,97	4.23
17.09.2010	1.958.860,97	181.208.230,00	0,00	1.958.860,97	4.23
17.12.2010	1.937.569,00	181.208.230,00	0,00	1.937.569,00	4.23
17.03.2011	1.916.277,03	181.208.230,00	0,00	1.916.277,03	4.23
17.06.2011	1.958.860,97	181.208.230,00	0,00	1.958.860,97	4.23
19.09.2011	2.001.444,90	181.208.230,00	0,00	2.001.444,90	4.23
19.12.2011	1.937.569,00	0,00	181.208.230,00	1.937.569,00	4.23

Datoen er angitt som dd.mm.åååå

Nordea Bank Finland Plc
Aleksanterinkatu 36, FI-00020 NORDEA
www.nordea.com
Nordea Bank Finland Plc, Aleksanterinkatu 36, FI-00020 NORDEA, Finland, domicile Helsinki, Business Identity Code 1680235-8

V-12

Vedlegg A

Nordea Bank Finland Plc betaler (alle beløp i NOK):

Betalingsdatoer:

Rentefast- settelsesdato	Periode start	Periode slutt	Antall dager	Betalingsdato
				05.11.2008
03.11.2008	05.11.2008	17.12.2008	42	17.12.2008
15.12.2008	17.12.2008	17.03.2009	90	17.03.2009
13.03.2009	17.03.2009	17.06.2009	92	17.06.2009
15.06.2009	17.06.2009	17.09.2009	92	17.09.2009
15.09.2009	17.09.2009	17.12.2009	91	17.12.2009
15.12.2009	17.12.2009	17.03.2010	90	17.03.2010
15.03.2010	17.03.2010	17.06.2010	92	17.06.2010
15.06.2010	17.06.2010	17.09.2010	92	17.09.2010
15.09.2010	17.09.2010	17.12.2010	91	17.12.2010
15.12.2010	17.12.2010	17.03.2011	90	17.03.2011
15.03.2011	17.03.2011	17.06.2011	92	17.06.2011
15.06.2011	17.06.2011	19.09.2011	94	19.09.2011
15.09.2011	19.09.2011	19.12.2011	91	19.12.2011

Betalingsoversikt:

Betalingsdato	Total betaling	Hovedstol	Avdrag	Rentebeløp	Rente
05.11.2008		181.208.230,00			
17.12.2008	1.446.041,68	181.208.230,00	0,00	1.446.041,68	6.84
17.03.2009	0,00	181.208.230,00	0,00	0,00	0.00
17.06.2009	0,00	181.208.230,00	0,00	0,00	0.00
17.09.2009	0,00	181.208.230,00	0,00	0,00	0.00
17.12.2009	0,00	181.208.230,00	0,00	0,00	0.00
17.03.2010	0,00	181.208.230,00	0,00	0,00	0.00
17.06.2010	0,00	181.208.230,00	0,00	0,00	0.00
17.09.2010	0,00	181.208.230,00	0,00	0,00	0.00
17.12.2010	0,00	181.208.230,00	0,00	0,00	0.00
17.03.2011	0,00	181.208.230,00	0,00	0,00	0.00
17.06.2011	0,00	181.208.230,00	0,00	0,00	0.00
19.09.2011	0,00	181.208.230,00	0,00	0,00	0.00
19.12.2011	0,00	0,00	181.208.230,00	0,00	0.00

Datoen er angitt som dd.mm.åååå

Nordea Bank Finland Plc
Aleksanterinkatu 36, FI-00020 NORDEA
www.nordea.com
Nordea Bank Finland Plc, Aleksanterinkatu 36, FI-00020 NORDEA, Finland, domicile Helsinki, Business Identity Code 1680235-8

Nordea

Vedlegg 13

OTC Renteswap

1(7)	Side
13. februar 2009	Dato
814864/989219	Referanse

Sykkylven Kommune

+47 22 48 60 59 Tel
+47 22 69 05 44 Faks
interestrateswaps@nordea.com e-post

Faks. +47 70 24 65 01

Attn. Arild Bergstrøm

Bekreftelse av kontrakt nr. 814864/989219	
Kontraktsdato	13. februar 2009
Handelstidspunkt (Central European Time)	11:14
Startdato	5. februar 2009
Forfallsdato	5. februar 2014, Justert
Hovedstol	NOK 80.000.000,00
Betalingsoversikt	Se Vedlegg A
Kalkuleringsagent	Nordea Bank Finland Plc

Sykkylven Kommune betaler til Nordea Bank Finland Plc:	
Fast rente	3,49% p.a.
Renteberegningsmetode	Aktuelle dager/360, Justert
Avdrag	Se Vedlegg A
Betalingsdatoer	5. februar, 5. mai, 5. august, 5. november
Første betalingsdato	5. mai 2009 (5. februar 2009 - 5. mai 2009)
Datoregulering	Modifisert Påfølgende Bankdag
Virkedagskalender, betaling	Oslo

Nordea Bank Finland Plc betaler til Sykkylven Kommune:	
Flytende rente	NOK NIBOR 3 måneder
Kilde for fastsettelse av NIBOR	Reuters side NIBR
Renteberegningsmetode	Aktuelle dager/360, Justert
Avdrag	Se Vedlegg A
Betalingsdatoer	5. februar, 5. mai, 5. august, 5. november
Første betalingsdato	5. mai 2009 (5. februar 2009 - 5. mai 2009)
Datoregulering	Modifisert Påfølgende Bankdag
Virkedagskalender, betaling	Oslo
Virkedagskalender, rentefastsettelse	Oslo
Rentesats for første periode	3,45% p.a.
Rentefastsettelse	2 virkedager før renteperiodens begynnelse

Definisjoner:	
Justert	Betyr at det justeres for rentedager i renteperioden som forfaller på en helligdag eller en lørdag/søndag med antall dager frem til neste virkedag. Hvis neste virkedag faller i neste kalendermåned reduseres rentedager i renteperioden med antall dager tilbake til den siste virkedagen i den foregående kalendermåned.

Modifisert Påfølgende Bankdag	Betyr at hvis en avtalt betalingsdag faller på en dag som ikke er en virkedag, flyttes betalingsdatoen frem til neste virkedag. Hvis neste virkedag faller i neste kalendermåned, flyttes betalingsdagen tilbake til den siste virkedagen i den foregående kalendermåned.

Avregning:

Vi debiterer/krediterer Deres NOK konto i:

Nordea Bank Norge ASA
Sykkylven Kommune
Konto nr. 65590501098

Denne avtale er underlagt "Alminnelige forretningsvilkår for handel med finansielle instrumenter" samt vilkår og definisjoner i avtale mellom partene i Nordeas Generelle Vilkår for Derivattransaksjoner ("Nordea Master"). Dersom vilkårene i Nordea Master er i strid med definisjoner i denne avtale, skal sistnevnte gå foran.

Hvis det er spørsmål vedrørende denne bekreftelse, vennligst kontakt Nordea Bank Norge ASA på telefon / faks / e-post som finnes øverst på forsiden.

Vennligst bekreft ovennevnte detaljer innen 5 dager etter mottakelse, ved å undertegne og returnere hele bekreftelsen til: Nordea Bank Norge ASA, Trading and Treasury Operations, P B 1166 Sentrum, 0107 Oslo eller faks: +47 22 69 05 44.

Vennlig hilsen

Nordea Bank Finland Plc

Navn:	Bo Havresøe	Navn:	Mette Norquist Ersking
Tittel:	Head of Control & Listed Derivatives DK	Tittel:	Head of Global Derivatives Operations

Sykkylven Kommune

	OLE-JOHAN LILLESTOL		
Navn:	RÅDMANN	Navn:	DAG FLACKÉ
Tittel:		Tittel:	KOMMUNALSJEF

SYKKYLVEN KOMMUNE RÅDMANNEN

OTC Renteswap

4(7) Side
13. februar 2009 Dato
814864/989219 Referanse

Vedlegg A

Sykkylven Kommune betaler (alle beløp i NOK):

Betalingsdatoer:

Rentefast-settelsesdato	Periode start	Periode slutt	Antall dager	Betalingsdato
				05.02.2009
	05.02.2009	05.05.2009	89	05.05.2009
	05.05.2009	05.08.2009	92	05.08.2009
	05.08.2009	05.11.2009	92	05.11.2009
	05.11.2009	05.02.2010	92	05.02.2010
	05.02.2010	05.05.2010	89	05.05.2010
	05.05.2010	05.08.2010	92	05.08.2010
	05.08.2010	05.11.2010	92	05.11.2010
	05.11.2010	07.02.2011	94	07.02.2011
	07.02.2011	05.05.2011	87	05.05.2011
	05.05.2011	05.08.2011	92	05.08.2011
	05.08.2011	07.11.2011	94	07.11.2011
	07.11.2011	06.02.2012	91	06.02.2012
	06.02.2012	07.05.2012	91	07.05.2012
	07.05.2012	06.08.2012	91	06.08.2012
	06.08.2012	05.11.2012	91	05.11.2012
	05.11.2012	05.02.2013	92	05.02.2013
	05.02.2013	06.05.2013	90	06.05.2013
	06.05.2013	05.08.2013	91	05.08.2013
	05.08.2013	05.11.2013	92	05.11.2013
	05.11.2013	05.02.2014	92	05.02.2014

Nordea Bank Finland Plc
Aleksanterinkatu 36, FI-00020 NORDEA
www.nordea.com
Nordea Bank Finland Plc, Aleksanterinkatu 36, FI-00020 NORDEA, Finland, domicile Helsinki, Business Identity Code 1680235-8

OTC Renteswap

Betalingsoversikt:

Betalingsdato	Total betaling	Hovedstol	Avdrag	Rentebeløp	Rente
05.02.2009		80.000.000,00			
05.05.2009	690.244,44	79.500.000,00	500.000,00	690.244,44	3.49
05.08.2009	709.051,67	79.000.000,00	500.000,00	709.051,67	3.49
05.11.2009	704.592,22	78.500.000,00	500.000,00	704.592,22	3.49
05.02.2010	700.132,78	78.000.000,00	500.000,00	700.132,78	3.49
05.05.2010	672.988,33	77.500.000,00	500.000,00	672.988,33	3.49
05.08.2010	691.213,89	77.000.000,00	500.000,00	691.213,89	3.49
05.11.2010	686.754,44	76.500.000,00	500.000,00	686.754,44	3.49
07.02.2011	697.127,50	76.000.000,00	500.000,00	697.127,50	3.49
05.05.2011	640.996,67	75.500.000,00	500.000,00	640.996,67	3.49
05.08.2011	673.376,11	75.000.000,00	500.000,00	673.376,11	3.49
07.11.2011	683.458,33	74.500.000,00	500.000,00	683.458,33	3.49
06.02.2012	657.234,86	74.000.000,00	500.000,00	657.234,86	3.49
07.05.2012	652.823,89	73.500.000,00	500.000,00	652.823,89	3.49
06.08.2012	648.412,92	73.000.000,00	500.000,00	648.412,92	3.49
05.11.2012	644.001,94	72.500.000,00	500.000,00	644.001,94	3.49
05.02.2013	646.619,44	72.000.000,00	500.000,00	646.619,44	3.49
06.05.2013	628.200,00	71.500.000,00	500.000,00	628.200,00	3.49
05.08.2013	630.769,03	71.000.000,00	500.000,00	630.769,03	3.49
05.11.2013	633.241,11	70.500.000,00	500.000,00	633.241,11	3.49
05.02.2014	628.781,67	0,00	70.500.000,00	628.781,67	3.49

Datoen er angitt som dd.mm.åååå

Nordea Bank Finland Plc
Aleksanterinkatu 36, FI-00020 NORDEA
www.nordea.com

Nordea Bank Finland Plc, Aleksanterinkatu 36, FI-00020 NORDEA, Finland, domicile Helsinki, Business Identity Code 1680235-8

Vedlegg A

Nordea Bank Finland Plc betaler (alle beløp i NOK):

Betalingsdatoer:

Rentefast-settelsesdato	Periode start	Periode slutt	Antall dager	Betalingsdato
				05.02.2009
03.02.2009	05.02.2009	05.05.2009	89	05.05.2009
30.04.2009	05.05.2009	05.08.2009	92	05.08.2009
03.08.2009	05.08.2009	05.11.2009	92	05.11.2009
03.11.2009	05.11.2009	05.02.2010	92	05.02.2010
03.02.2010	05.02.2010	05.05.2010	89	05.05.2010
03.05.2010	05.05.2010	05.08.2010	92	05.08.2010
03.08.2010	05.08.2010	05.11.2010	92	05.11.2010
03.11.2010	05.11.2010	07.02.2011	94	07.02.2011
03.02.2011	07.02.2011	05.05.2011	87	05.05.2011
03.05.2011	05.05.2011	05.08.2011	92	05.08.2011
03.08.2011	05.08.2011	07.11.2011	94	07.11.2011
03.11.2011	07.11.2011	06.02.2012	91	06.02.2012
02.02.2012	06.02.2012	07.05.2012	91	07.05.2012
03.05.2012	07.05.2012	06.08.2012	91	06.08.2012
02.08.2012	06.08.2012	05.11.2012	91	05.11.2012
01.11.2012	05.11.2012	05.02.2013	92	05.02.2013
01.02.2013	05.02.2013	06.05.2013	90	06.05.2013
02.05.2013	06.05.2013	05.08.2013	91	05.08.2013
01.08.2013	05.08.2013	05.11.2013	92	05.11.2013
01.11.2013	05.11.2013	05.02.2014	92	05.02.2014

OTC Renteswap

13. februar 2009 Dato
814864/989219 Referanse

Betalingsoversikt:

Betalingsdato	Total betaling	Hovedstol	Avdrag	Rentebeløp	Rente
05.02.2009		80.000.000,00			
05.05.2009	682.333,33	79.500.000,00	500.000,00	682.333,33	3.45
05.08.2009	0,00	79.000.000,00	500.000,00	0,00	0.00
05.11.2009	0,00	78.500.000,00	500.000,00	0,00	0.00
05.02.2010	0,00	78.000.000,00	500.000,00	0,00	0.00
05.05.2010	0,00	77.500.000,00	500.000,00	0,00	0.00
05.08.2010	0,00	77.000.000,00	500.000,00	0,00	0.00
05.11.2010	0,00	76.500.000,00	500.000,00	0,00	0.00
07.02.2011	0,00	76.000.000,00	500.000,00	0,00	0.00
05.05.2011	0,00	75.500.000,00	500.000,00	0,00	0.00
05.08.2011	0,00	75.000.000,00	500.000,00	0,00	0.00
07.11.2011	0,00	74.500.000,00	500.000,00	0,00	0.00
06.02.2012	0,00	74.000.000,00	500.000,00	0,00	0.00
07.05.2012	0,00	73.500.000,00	500.000,00	0,00	0.00
06.08.2012	0,00	73.000.000,00	500.000,00	0,00	0.00
05.11.2012	0,00	72.500.000,00	500.000,00	0,00	0.00
05.02.2013	0,00	72.000.000,00	500.000,00	0,00	0.00
06.05.2013	0,00	71.500.000,00	500.000,00	0,00	0.00
05.08.2013	0,00	71.000.000,00	500.000,00	0,00	0.00
05.11.2013	0,00	70.500.000,00	500.000,00	0,00	0.00
05.02.2014	0,00	0,00	70.500.000,00	0,00	0.00

Datoen er angitt som dd.mm.åååå

Nordea Bank Finland Plc
Aleksanterinkatu 36, FI-00020 NORDEA
www.nordea.com
Nordea Bank Finland Plc, Aleksanterinkatu 36, FI-00020 NORDEA, Finland, domicile Helsinki, Business Identity Code 1680235-8

Vedlegg 14

Sykkylven kommune
Stabseininga

Til orientering

Dykkar dato: | Vår dato: 04.03.2008 | Saksbeh.: Arild Bergström
Dykkar ref.: | Vår ref.: 2008/445-1587/2008 | Telefon: 70 24 66 00

Til:
Erling Solsletten, Dag Flacké, Eldrid Suorza

Fastrenteavtalar og rentebyteavtalar

Som sak 69/01 – 17. desember 2001 vedtok Sykkylven kommunestyre finansreglement for Sykkylven kommune.

Ved den politiske behandlinga vart det ført inn eit tilleggspunkt:

- Renteutviklinga skal kontinuerleg overvakast for å vurdere binding av lån.

I samband med rapportering etter finansreglementet, K-sak 67/07 vart det gjort slikt vedtak:

- Sykkylven kommunestyre tek rapporten til vitande.

Frå nokre av representantane vart det halde fram at det pr dato ikkje var lån med binding, og ein synte til vedtaket frå 2001.

Det er derfor nærliggjande å vurdere binding av rente på lånet som skal takast opp no i år.

I løpet av dei seinare åra har det kome eit nytt produkt inn i kommunesektoren – rentebyteavtalar – desse er meint å sikre kommunane mot renteendringar (les renteauke).

Eg har freista å sete meg inn i kva dette produktet medfører for ein kommune.

Kvifor skal ein bruke rentebyteavtalar framfor ordinære fastrenteavtalar på kommunens lån?

Kommunar med si gode kredittverdigheit har i motsetnad til mange andre tilgang til gunstige vilkår både på fast og flytande rente.

Bruk av rentebyteavtalar gir derfor etter mi vurdering ikkje betre rentevilkår enn ved bruk av ordinære fastrenteavtalar. Rentebytteavtaler er derimot dei store private bankane og meklarhusa sitt høve til å selje seg inn med fastrenter i konkurranse med fastrenteavtalane til Kommunalbanken, Kommunekreditt, KLP og obligasjonsmarknaden. Med fastrenteavtale meiner eg ein avtale der kommunen betalar ei fast rente på eit lån i en avtala periode. Rentebyteavtalar vert gjerne framstilt som meir fleksible enn ordinære fastrenteavtalar.

Eg har vore i kontakt med Kommunalbanken som sjølv brukar rentebytteavtalar til sikring av fastrenteutlån til sine kundar, det same gjer KLP, Kommunekreditt osb. og det ligg derfor ein

rentebyteavtale bak kvart fastrenteutlån, og med dei same eigenskapar og med same fleksibilitet for kunden som i en rentebyteavtale.

I tillegg til at kommunen ikkje oppnår nokon ekstra gevinst ved å bruke rentebyteavtalar framfor ordinære fastrenteavtalar, dreg ein på seg ytterlegare kredittrisiko og refinansieringsrisiko.

Dei fleste kommunane som nyttar rentebyteavtalar har knytt desse opp mot eit underliggande lån i Kommunalbanken eller Kommunekreditt. Kommunen må være klår over at han då har kredittrisiko mot to banker – både på det underliggande lånet og i rentebyteavtalen.

Kommunar som har knytt rentebyteavtalen mot et underliggande sertifikatlån eller NIBOR-lån med ein margin som ikkje er fast i heile rentebyteavtalens løpetid (variabel margin) vil i tillegg ha ein refinansieringsrisiko.

Sjølv om ein gjennom ein rentebyteavtale sikrar seg ei fast rente gjennom ein avtala periode, td fem år, veit en ikkje fullt ut kva ein skal betale for det underliggande lånet. I dagens marknadssituasjon vert dei underliggande låna prisa til NIBOR minus ein margin. Denne marginen kan endre seg sterkt i takt med etterspurnaden etter korte lån. Sjølv om kommunar i det siste har kunna ta opp lån med ein minusmargin finst det døme på at marginen raskt kan bli snudd til ein tilleggsmargin ved neste låneopptak. Marknaden er ikkje den same over tid og mellom anna uro i finansmarknadene har i periodar medført ein langt dårlegare margin for kommunane.

Dersom kommunen vurderer å bruke rentebyteavtale for å sikre delar av porteføljа med ei fastrente, bør det også gjerast ei samanlikning med ein ordinær fastrenteavtale.

Ved samanlikninga er det visse ting å passe på, da vi ser at rentebyteavtalar vert utforma på ulike måtar, med ulike renteberekningsmetodar og ulikt tal renteterminar i året.

Dersom fastrenta i rentebyteavtalen har same renteberekningsmetode som NIBOR - lån, dvs. faktiske dagar/360 (act/360), vil renta under elles like tilhøve framstå 0,05 – 0,10 % lågare enn for ordinære fastrenteavtalar, som har en renteberekningsmetode på 360/360 eller 365/365.

Sjølv om fastrenta i rentebyteavtalen på denne måten står fram som lågare, betaler ein same rentebeløpet over året, da ein her må betale for 5 rentedagar meir enn i en fastrenteavtale.

For å kunne samanlikne rente må ein då multiplisere den effektive renta i rentebytteavtalen med 365 dagar og dividere med 360 dagar (effektiv rente*360/365). Rentebyteavtalar vert ofte knytt opp mot underliggande lån med ei rente tilknytt med 3 mnd. NIBOR. Dersom fastrenta i rentebyteavtalen er tilpassa til rentestraumane 3 mnd. NIBOR (fire renteterminar i året), vil den nominelle renta stå fram ytterlegare 0,03 – 0,05 % lågare enn fastrenteavtalar med to terminar i året. Det må då takast utgangspunkt i den same effektive renta, mens den nominelle blir lågare dess fleire renteterminar i året. Det er med andre ord viktig å samanlikne den effektive renta.

Auka kompetanse i kommunane som tidlegare har nytta desse instrumenta har også medført at ei rekkje kommunar har vald å gå bort frå slike avtalar, da dei ikkje ser nokon vinst med å bruke rentebyteavtalar framfor ordinære fastrenteavtalar.

Ein del kommunar har også gått bort i frå rentebyteavtalar i kombinasjon med sertifikatlån som følgje av meirarbeidet med å refinansiere lånet kvar 3 mnd.

Det har etter mitt syn vore ein tendens til å teikne eit noko einsidig positivt bilete av rentebyteavtalar.

Døme er gjerne teke frå andre stader der dei komparative fortrinna har vore anleis.

Konklusjonen min er at på same måte som vi pr i dag nyttar heilt tradisjonelle avtalar med flytande rente i høve NIBOR, så bør avtalar for å sikre rente vere heilt tradisjonelle fastrenteavtalar.

Med helsing

Arild Bergström
stabssjef

Bjørg Rabbevåg

Vedlegg 15

Frå: Arild Bergstrøm
Send: 3. november 2008 13:49
Til: Dag Flacke
Emne: VS: Swap-priser

Tek du dette vidare?

Helsing Arild

================================

SYKKYLVEN
Arild Bergstrøm
stabssjef/skatteoppkrevjar
Sykkylven kommune
Tlf 70 24 66 00 Mob 908 97 957
Faks. 70 24 65 01
Heimeside: www.sykkylven.kommune.no

================================

Ta omsyn til miljøet – vurder om du MÅ skrive ut denne e-posten!

Frå: louise.haahjem@nordea.com [mailto:louise.haahjem@nordea.com]
Send: 3. november 2008 11:38
Til: Arild Bergstrøm
Kopi: kjetil.froland@nordea.com
Emne: Swap-priser

Viser til din oppstilling over lån. Jeg har nummerert disse etter rekkefølge fra 1 til 8 og priset disse etter renteforfall.

Har også laget én som omfatter alle lånene og har da lagt forfallene til den 17.12, 17.03, 17.06 og 17.09.

Swappene har start tilbake i tid. Dette betyr reduksjon i rentekostnadene på inneværende år. Eksempelvis:

På den siste swappen betyr dette at dere får 963 000 utbetalt 17.12 som differansen mellom den faste renten (4,38%) og 3 mnd Nibor (6,47%) for perioden 17.09-17.12.

Swap A (790145) omfatter lån 1-3

Beløp: 103 841 870

Avdrag: 1 820 780 halvårlig, første gang 17.03.09

Start: 17.09.08

Forfall: 17.12.11

Rentebetaling: Kvartalsvis v/360 dager (Nibor-basis)

Prisantydning: 4,37%

Swap B (790169) omfatter lån 4

Beløp: 9 835 130

Avdrag: 156 110 kvartalsvis, første gang 17.12.08

Start: 17.09.08

Forfall: 17.12.11

Rentebetaling: Kvartalsvis v/360 dager (Nibor-basis)

Prisantydning: 4,38%

Swap C (790164) omfatter lån 5 og 7

Beløp: 31 275 600

Avdrag: 388 800 den 13.03 og 13.09 og

89 400 den 13.06 og 13.12

Start: 15.09.08

Forfall: 15.12.11

Rentebetaling: Kvartalsvis v/360 dager (Nibor-basis)

Prisantydning: 4,38%

Swap D (790165) omfatter lån 6

Beløp: 29 358 130

Avdrag: 388 800, kvartalsvis første gang 12.12.08

Start: 12.09.08

Forfall: 12.15.11

Rentebetaling: Kvartalsvis v/360 dager (Nibor-basis)

Prisantydning: 4,38%

Swap E (790215) omfatter lån 8

Beløp: 6 894 500

Avdrag: 86 180, kvartalsvis første gang 02. januar 09

V-15

Start: 1. oktober 2008

Forfall: 2. januar 2011

Prisantydning: 4,45%

Alternativt alle lån i en swap:

Swap F (790218) omfatter lån 1-8

Beløp: 181 208 230

Avdrag: 2 646 300, halvårlig første gang 17.03.09

436 720, halvårlig første gang 17.12.08

Start: 17.09.08

Forfall: 17.12.08

Rentebetaling: Kvartalsvis v/360 dager (Nibor-basis)

Rente: 4,38%

Med vennlig hilsen

for Nordea Bank Norge ASA

Louise Haahjem

Nordea Markets Ålesund

Phone: +47 70 11 27 14

Mobile: +47 922 24 901

louise.haahjem@nordea.com

This transmission is intended solely for the person or entity to whom it is addressed. It may contain privileged and confidential information. If you are not the intended recipient, please be notified that any dissemination, distribution or copying is strictly prohibited. If you have received this transmission by mistake, please let us know and then delete it from your system.

Vedlegg 16

STEENSTRUP STORDRANGE

Nordea Bank Norge ASA, Legal Group
v/advokat Jan Bjørnsen
Postboks 1166 Sentrum
0107 OSLO

Ålesund, 12. mai 2011
Vår ref.: 1183291.1-114508 ANDREI/NORHEG
Ansvarlig advokat: Reidar Andresen

VEDRØRENDE SAK MELLOM SYKKYLVEN KOMMUNE OG NORDEA BANK NORGE ASA V/NORDEA MARKETS - RENTESWAPSJONER - ANMODNING OM OPPLYSNINGER

Det vises til tidligere kommunikasjon, herunder vår telefonsamtale den 1. april d.å.

Til Deres orientering er Sykkylven kommune nå i gang med å kartlegge de faktiske og rettslige omstendighetene knyttet til inngåelse av renteswapsjonsavtaler mellom Sykkylven kommune og Nordea Bank.

I mitt videre arbeid med saken tør jeg anmode om hitsendelse av følgende oversikter/dokumenter:

1. En engasjementsoversikt for forretningsforholdet mellom Sykkylven kommune og Nordea Bank.
2. Kopi av alle avtaler med finansielle instrumenter som er inngått mellom Nordea Bank og Sykkylven kommune.
3. Kopi av rammeavtalen for handel med finansielle instrumenter mellom Nordea Bank og Sykkylven kommune.
4. En uttalelse fra Dem til hvilken ramme Nordea Bank satte for handel med finansielle instrumenter med Sykkylven kommune og hvordan kreditkomiteen i banken klassifiserte kommunen.
5. Utskriftkopi av samtlige lydlogger som Nordea Bank måtte ha i forhold til sin kommunikasjon med Sykkylven kommune som sådan og med personer som har opptrådt på vegne av kommunen.
6. Øvrige dokumenter som fra bankens side anses å være betydningsfulle og/eller relevante i forhold til det spørsmål som foreligger, nemlig gyldigheten av de inngåtte avtaler. I denne forbindelse viser jeg til tvisteloven § 21-4, andre ledd, hvoretter jeg forutsetter at dette prinsippet også etterleves på det stadiet prosessen/uenigheten nå befinner seg på.

Av hensyn til sakens videre fremdrift tør jeg imøtese Deres snarlige tilbakemelding.

Med vennlig hilsen
Advokatfirmaet Steenstrup Stordrange DA

Reidar Andresen
partner

Kopi: Sykkylven kommune v/rådmannen
Gabler Wassum AS v/Lasse Sørensen
Kommunerevisjonsdistrikt nr. 3 i Møre og Romsdal v/Kurt Løvoll